

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI FŐISKOLAI KAR**

SZAKDOLGOZAT

**Fehér Kálmán Gábor
Nappali tagozat
Számvitel szak
Vállalkozási szakirány**

2007

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI FŐISKOLAI KAR**

**Mikrovállalkozásoknál alkalmazott ismertebb
vállalati könyvelői rendszerek
pénzügyi moduljai és egy korszerűbb pénzügyi
modul leírása**

**Fehér Kálmán Gábor
Nappali tagozat
Számvitel szak
Vállalkozási szakirány**

2007

T a r t a l o m j e g y z é k :

1. fejezet	A témaválasztás indoklása, időszerűsége és bemutatása	4. oldal
1.1.	A témaválasztás indoka.....	4. oldal
1.2.	Az integrált rendszerek és a szigetrendszerek	6. oldal
1.3.	A téma vizsgálatához kiválasztott számviteli rendszerek	7. oldal
2. fejezet	Számviteli rendszerekről általánosságban	8. oldal
2.1.	A számviteli rendszerek szükségessége.....	8. oldal
2.2.	A számviteli rendszer.....	9. oldal
2.3.	A számviteli rendszer alrendszerei	11. oldal
2.4.	A különféle könyvelőprogramok által ellátott feladatok hierarchiája	12. oldal
3. fejezet	A számviteli rendszer pénzügyi alrendszere.....	15. oldal
3.1.	A pénzügyi alrendszerről általában.....	15. oldal
3.2.	A vizsgált számviteli rendszerek pénzügyi alrendszereinek határai.....	17. oldal
3.3.	Egy általános pénzügyi alrendszer működése.....	19. oldal
3.4.	A kiválasztott számviteli rendszerek pénzügyi alrendszereinek jellemzői.....	20. oldal
3.4.1.	A pénzügyi alrendszer paramétereizhetősége	20. oldal
3.4.2.	A pénzügyi alrendszer törzsadatai	23. oldal
3.4.3.	A pénzügyi alrendszer funkciói	28. oldal
3.4.3.1.	A folyószámla nyilvántartás	28. oldal
3.4.3.2.	A banki tételek nyilvántartása	38. oldal
3.4.3.3.	A pénztári tételek nyilvántartása	42. oldal
3.4.3.4.	A költségvetési kapcsolatok	45. oldal
3.5.	Fejlesztési tanácsok az RLB-60 rendszerrel kapcsolatban	52. oldal
4. fejezet	A pénzügyi alrendszer értékelése mutatókkal	55. oldal
5. fejezet	Összefoglalás	60. oldal
Irodalomjegyzék	61. oldal
Ábrajegyzék	62. oldal
Mellékletek	63. oldal

1. fejezet

A témaválasztás indoklása, időszerűsége és bemutatása

1. 1. A témaválasztás indoka

A dolgozat megírásában, a témaválasztásban elsődleges szempont volt számomra, hogy hűsbavágó témát válasszak. Olyat, ami mindennapjainkra kihat. Így került szóba a címben szereplő téma, s ily módon esett, hogy a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Kar Közgazdasági Informatika Intézeti Tanszékéhez írom munkámat. Döntően azért, mert a magyar és a nemzetközi gazdasági élet egyik méltatlanul elhanyagolt, de kiemelkedően fontos eleme a mikrovállalkozási kör, amelynek tagjai külön-külön nem rendelkeznek gazdasági erőfölénnyel, de együtt a vállalkozások számának igen nagy részét teszik ki, így azok összességében jelentős gazdasági hasznot hajtanak a nemzetgazdaságoknak.

<i>Megnevezés</i>		<i>Regisztrált vállalatok</i>	
		<i>száma</i>	<i>aránya</i>
9 fő alatt	mikrovállalkozás	1 178 805	96,89%
10-49 fő	kis vállalkozás	32 320	2,66%
50-250 fő	közép vállalkozás	4 664	0,38%
250 fő felett	nagyvállalat	911	0,07%
Összesen:		1 216 700	100,00%

1. számú táblázat: Vállalkozások száma és megoszlása a foglalkoztatottak számának tükrében 2006. júliusában Magyarországon (Forrás: www.ksh.hu)

Népszerűségük talán azért ilyen jelentős, hiszen egy multinacionális vállalkozással szemben egy mikrovállalkozás irányítása, életben tartása és fejlesztése nagyobb kihívást, de kisebb feladatot jelent a vezetőik számára, másrészt jó befektetési lehetőség is.

A főiskolai oktatásban is méltatlanul elhanyagolt, kormányzati szinten nemkívánatosnak ítélt mikrovállalkozásokról írom dolgozatom, mert úgy vélem, hogy nagyobb az esélye annak, hogy a közgazdászok többsége (ha verseny szférában kapnak állást) nem nagyvállalathoz kerül élete során.

Aki megtisztel azzal, hogy kezébe veszi e munkát, annak gondolatai között elsőként az okok és miértek merülnek fel:

- A BGF-PSZFK hallgatójaként miért nem a képzésben jelentőségénél nagyobb mértékben kidomborodó számviteli vagy pénzügyi tudomány tárgyköréből meríték témát?
- Miért az informatika tárgykörből választom dolgozatom elkészítésének tárgyát?

Ezekre a kérdésekre azért kell válaszolnom, mert mindegyikkel találkoztam miközben a szakdolgozat lehetséges témáit latolgattuk társaimmal. A kérdésekre azzal felelhetek, hogy bár a szóban forgó tudományokkal szoros kapcsolatban áll az általam választott téma, mégis a számvitel – mint komplex rendszer – megvalósítását segítő számviteli rendszerek azok, amelyek leginkább felkeltették érdeklődésem. Magam évek óta mikrovállalkozások számviteli rendszerének megszervezésével és vezetésével foglalkozom, mint könyvelő, s ennek folyamányaként saját bőrömön és saját jogi illetve anyagi felelősségem tudatában tapasztalom a mikrovállalkozások területén a gazdasági informatika fontosságát és súlyát.

Számvitel szakos hallgató révén tisztában vagyok azzal, hogy a 2000. évi C. törvény (a számviteli törvény) minden gazdálkodóra vonatkozik – kivéve az EVA (egyszerűsített vállalkozói adó) hatálya alá tartozó azon Bt-eket és Kft-eket, amelyek kiléptek a számviteli törvény hatálya alól. Mivel a fenti törvény ugyanúgy vonatkozik a mikrovállalkozásokra, mint a kis- és közép- valamint a nagyvállalkozásokra, ezért a számviteli munkát minden gazdálkodónál el kell látni. Vállalkozási mérettől függetlenül a törvény és a modern korunk elvárásainak meg kell feleljen az adott vállalkozás számviteli rendszere. A törvény által előírt elvégzendő feladatok ugyanazok mikro- és nagyvállalati szinten, ezért a mikrovállalkozásoknál olyan számviteli rendszert kell alkalmazni,

- amellyel maradéktalanul meg lehet felelni az elvárásoknak és előírásoknak
- amely megkönnyíti és meggyorsítja a számviteli munkát
- amely egyszerű és könnyen kezelhető
- amely a vállalkozásoknál végbemenő folyamatok jelentős részét lefedi.

Azok, akik ismerik vagy megismerésére törekednek e tudományágnak, tudják, hogy a naprakész, megalapozott, helyén kezelt és helytálló információ nélkül egy vállalkozás csak ideig-óráig maradhat életben. A ma oly sokat emlegetett információs társadalomban fokozottan érvényes alapelv az a népi bölcsességből leszűrt közmondás, miszerint „az információ hatalom”, megfontolandó és megszívlelendő mindenki számára.

1. 2. Az integrált rendszerek és a szigetrendszerek

A címben szereplő téma feldolgozása során elsősorban az integrált és a szigetrendszerek közti különbségek bemutatására helyezem a hangsúlyt szem előtt tartva azt, hogy a szakmai gyakorlatom helyéül választott könyvelőirodában illetve a korábbi szakmai tapasztalataim megszerzésének helyein hogyan is zajlanak illetve zajlottak a számviteli folyamatok. Ehhez azonban tisztában kell lenni, mit is takar az említett két fogalom: az „integrált rendszer” illetve a „szigetrendszer”.

Integrált rendszer:

A rendszer moduláris felépítésű, alkotó elemei online kapcsolatban vannak egymással, közös adatbázist használnak és jellemzi az egyszeres adatbevitel. További jellemzője, hogy a rendszer alkalmas adatexportra illetve adatimportra is (tehát nyílt), valamint

- rugalmas (testre szabható, paramétereztető),
- széles funkcionalitást biztosít,
- valós idejű feldolgozás és valós idejű működés jellemzi,
- felhasználóbarát felületű és
- megbízható (adatvédelem, adatbiztonság).

Szigetrendszer:

Általában önálló speciális feladatok ellátására hozták létre ezeket a rendszereket, amelyekre igaz, hogy egymással offline kapcsolatban vannak. További jellemzője, hogy a szigetrendszereknek nincs közös adatállományuk (adatbázisuk).

Mindezek miatt a szigetrendszerekben történő számviteli adatfeldolgozást azért nem tartom optimálisnak, mert az integrált rendszerben történő adatfeldolgozás sokkal gyorsabb és megbízhatóbb. Gyakorlati tapasztalatom azonban azt mutatja, hogy számos könyvelő illetve könyvelőiroda szigetrendszert használ. Ennek többnyire az az oka, hogy az általuk választott szigetrendszerek évek óta kaphatók a „piacon” (azaz ismertek és megbízhatók), de sajnos általában az jellemzi azokat, hogy modern korunk folyamatosan változó, fejlődő követelményeinek nem vagy nem mindig felelnek meg. Céлом az, hogy szakdolgozatommal rámutassak arra, hogy egy szigetrendszer által ellátott – akár széles skálán elhelyezkedő – feladatok könnyebben elláthatóak, megvalósíthatóak egy korszerűbbnek tekinthető integrált rendszerrel.

1. 3. A téma vizsgálatához kiválasztott számviteli rendszerek

A címben szereplő téma feldolgozásához szemléltető példaként olyan számviteli rendszereket kellett választanom, amelyek

- segítik a címben szereplő téma feldolgozását,
- kifejezetten mikroállalkozásoknak készültek,
- ismertek, tehát nem egy-két vállalkozás használja,
- körülbelül ugyanolyan funkciókkal rendelkeznek, de mégis különböznek egymástól a feldolgozás technikájában, kezelőfelületekben,
- az előző fejezetben felsorolt követelményeknek megfelel (gyors, egyszerű, könnyen kezelhető, megfelel a számviteli és egyéb előírásoknak, stb.),
- és amelyek közül az egyik legalább a szakmai gyakorlatom helyén is alkalmazott számviteli (könyvviteli) rendszer.

A választásban ez utóbbi feltétel értelemszerűen meghatározta, hogy a MENU 0 (UJEGYKE) fantázia nevű számviteli rendszer (Forint Soft Kft rendszere) legyen az egyik kiválasztott rendszer. A másik esetben legalább olyan rendszert kell választanom, amelynek működési elvét ismerem, amelyen már dolgoztam, és amely megfelel a fenti elvárásoknak. Ezért úgy döntöttem, hogy az RLB-60 Bt kettős könyvviteli rendszere lesz a MENU 0 kihívója, amely rendszerek főbb tulajdonságai a következők:

<i>Tulajdonság megnevezése</i>	<i>MENU 0</i>	<i>RLB-60</i>
Kinek készültek	Mikro- és kisvállalkozás	Mikro és kisvállalkozás
Integrált rendszer-e	Nem	Igen
Kezelői felület	DOS alapú	Windows alapú
Eladott programok száma	Nem ismert	9 000 felett
Rendelkezik-e pénzügyi nyilvántartással	Igen	Igen
Képes-e számlázásra	Igen (beépített funkció)	Igen (külön modulja van)
Nyílt rendszer-e	Nem	Igen
Operációs rendszer igény	DOS 3.3 vagy magasabb	Windows 95, 98, ME, XP
Hardverigény	IBM AT kompatibilitás	Pentium I vagy magasabb

2. számú táblázat: A MENU 0 és az RLB-60 könyvviteli rendszerek összehasonlítása

A fenti két rendszeren kívül számos más számviteli programmal dolgoztam már munkám során. Az általam ismert, fontosabb rendszerek közül nem választhattam a SUN-SYSTEM és az SAP rendszereket, mert azok kifejezetten közép és nagy vállalkozások számára készültek; a LIBRA 3S rendszert pedig azért nem választottam, mert úgy gondolom, hogy a rendszert készítőik bizonyos funkciókat túlbonyolítottak, ezért a gyorsaság és egyszerűség kritériumai nem teljesülnek benne.

2. fejezet

Számviteli rendszerekről általánosságban

2. 1. A számviteli rendszerek szükségessége

Ahogy a piacgazdaság fejlődött, úgy lett egyre nagyobb igény a vállalkozások működéséről szóló információkra, amelyeket a tulajdonosok, a vezetők, a potenciális befektetők, a hitelezők és a partnerek igénylik elsősorban. Természetesen mindenki tisztában van azzal, hogy egy információt mennyire lehet alakítani, befolyásolni. Ezért az információszolgáltatást a legfelsőbb szinten – törvényileg – kellett szabályozni, hogy a nyilvánosságra került adatok megbízhatóak és valósak legyenek. Evégett jött létre az 1991. évi XVIII. törvény a számvitelről, majd az újrakodifikált számviteli törvény – a 2000. évi C. törvény a számvitelről, amelynek bevezetőjében a következőket olvashatjuk:

„A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre.”

Így a vállalkozások számára nemcsak belső igény, hanem külső kényszer alapján is szükséges információt szolgáltatni a saját üzletmenetéről. Míg a számviteli törvény a kiáramló információkra helyezi a hangsúlyt (például formai, tartalmi), addig a belső információk (vezetői információk) döntés támogatására szolgálnak, így azok tartalmát, gyakoriságát az adott vezetői szint dönti el.

A törvényi előírások alapján a 14 számviteli alapelvvel összhangban, a vállalkozás saját számviteli politikájának megfelelő beszámolót készít. A beszámoló alapjául olyan nyilvántartás szolgál, amely bizonylatolt gazdasági eseményeket tartalmaz. Nagyobb vállalkozásoknál akár százezres, milliós nagyságrendű gazdasági esemény fordul elő üzleti évenként, addig mikrovállalkozási szinten is akár ezres, sőt tízezres nagyságrendű azok száma. Ezek feldolgozásához és nyilvántartásához nyilvánvalóan nem elegendő egy manuális rendszer, tehát adott az igény a számítógéppel támogatott adatfeldolgozás, nyilvántartás vezetés, beszámoló készítés és információszerzés iránt.

2. 2. A számviteli rendszer

A számvitelről ismert, hogy a gazdálkodók működését, tevékenységét bemutató információ rendszer, amely a tájékoztatás-, a kommunikáció és a vagyonvédelem eszköze és amelynek feladata a gazdálkodók vagyoni-, pénzügyi- és jövedelmi helyzetének megbízható és valós bemutatása. Az információs rendszer a fenti feladatoknak megfelelően a következőképpen működik:

Down-top (alulról-felfelé)

Legyen a kiinduló pont a gazdasági esemény! A számviteli törvény szerint minden gazdasági eseményről szabályszerűen kiállított bizonylatot kell készíteni, (bizonylati elv). A bizonylatot tartalmának megfelelően nyilvántartásba kell venni. A nyilvántartásba vétel történhet az alapnyilvántartásban (raktári nyilvántartásban), ahonnan feladással a számviteli analitikus nyilvántartásokba majd onnan szintén feladással a szintetikus nyilvántartásba kerül; vagy közvetlen adatbevitellel az analitikus illetve a főkönyvi nyilvántartásba. A szintetikus (főkönyvi) nyilvántartásból készíthető el a gazdálkodó beszámolója.

Top-down (felülről-lefelé)

A beszámolóban kimutatott adott tétel tartalmát visszakereséssel (adatlefűréssel) tudjuk ellenőrizni. Egy adott mérlegsor egy a főkönyvi (szintetikus) nyilvántartásban meglévő adaton nyugszik. A főkönyvi nyilvántartásba került valamennyi adat szabályszerűen kitöltött bizonylatról (bizonylatokról) származik. Mivel a könyvelési tételeknek bizonylaton kell alapulniuk, ezért a bizonylat egyértelműen utal az adott mérlegsort érintő gazdasági eseményre.

Az információs rendszer működés bemutatása során említett néhány fogalom:

Gazdasági esemény:

„Olyan beavatkozás, amelynek hatására megváltozik a vállalkozó vagyoni- és jövedelmi helyzete” [Sztanó-Vörös: Számviteli alapismeretek 2001. 185. oldal]

Alapnyilvántartás:

Befektetett eszközök és készletek esetében az analitikus nyilvántartás mellett létezik. A nyilvántartás vezetése csak mennyiségben vagy mennyiségben és értékben történik.

Analitikus nyilvántartás:

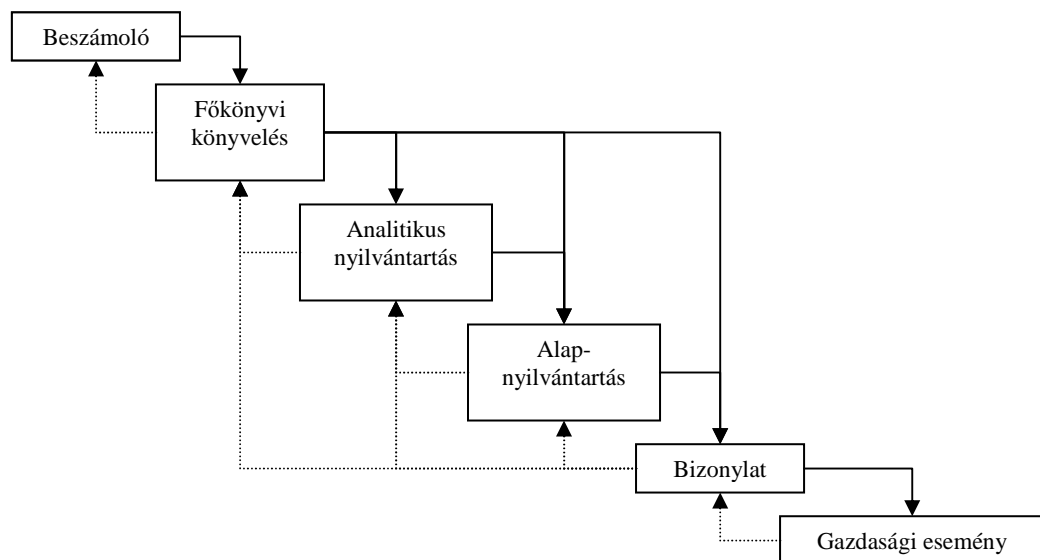
„A szintetika alatt foglal helyet, alapvető feladata, hogy a gazdasági eseményeket a bizonylatok alapján részletezve rögzítse, valamint hogy az értékadatokat meghatározott időközönként, feladás formájában a szintetika rendelkezésére bocsássa.”

[Jánosa-Paál: Számvitelszervezés és vezetés II. 7. oldal]

Szintetikus nyilvántartás:

„Csak értékadatokat tartalmaz, mégpedig a vállalkozás számlarendjének megfelelően kialakított főkönyvi számlákon összevontan elszámolva.”

[Jánosa-Paál: Számvitelszervezés és vezetés II. 7. oldal]

I. számú ábra: A számviteli információs rendszer működésének váza

A rendszer jellemzője, hogy az alacsonyabb nyilvántartásba felvett adatok értékben kifejezett összege megegyezik a magasabb nyilvántartás értékben kifejezett összegével. A nyilvántartásokat az jellemzi, hogy egy magasabb szintű nyilvántartásban összevontabb adatok szerepelnek (ezért egy alacsonyabb szintű nyilvántartás részletesebb). Továbbá meg kell említeni, hogy a fenti rendszer alkalmas mikrovállalkozások működését bemutató leírásra is, mégis a legtöbb ilyen vállalkozás a számviteli elszámolás egyszerűsített fajtáját alkalmazza. Ezen egyszerűsített verzióban többnyire kimarad az alapnyilvántartás és sokszor az analitikus nyilvántartás intézménye, így a bizonylatot közvetlenül az analitikus nyilvántartásban vagy közvetlenül a szintetikus nyilvántartásban rögzítik.

2. 3. A számviteli rendszer alrendszerei

A számviteli rendszereket az jellemzi, hogy többféle, jól elkülöníthető feladatot látnak el. A komplex (összetett) számviteli rendszer elemzéséhez először el kell különíteni a különféle vállalászási tevékenységekkel kapcsolatos pénzügyi- és számviteli folyamatokat, először aszerint hogy ésszerűen mennyire részletes nyilvántartást igényelnek, másodsor pedig aszerint, hogy milyen funkciót látnak el.

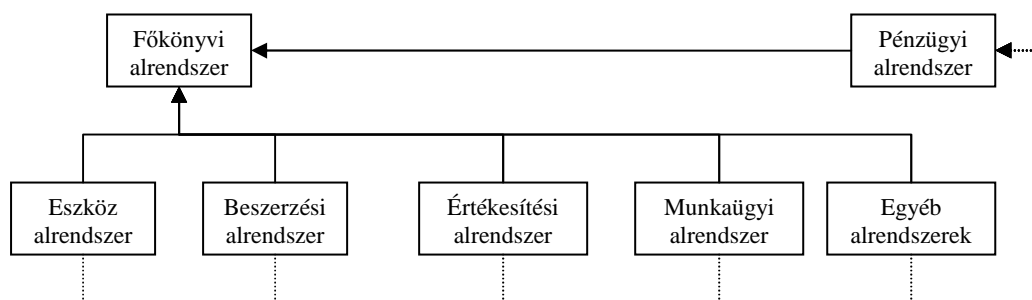
Analitikus nyilvántartás rendszere:

Ahogy már szó volt róla mennyiségi és értékbeli iktatást jelent, amelybe főként az elsődleges bizonylatokról vagy az alapnyilvántartásból feladás révén történik az adatbevitel. Ebbe a körbe tartozik többek között: a készletgazdálkodási alrendszer, a beszerzési alrendszer, az értékesítési alrendszer, a termelési alrendszer, a munkaügyi alrendszer és az eszközgazdálkodási alrendszer.

Szintetikus nyilvántartás rendszere:

A szintetikus nyilvántartás rendszerébe vagy az analitikából feladás révén vagy közvetlenül elsődleges bizonylatokról kerülhet adat. Főleg mikrovállalkozásokra jellemző, hogy a bizonylatokról közvetlenül történik az adatbevitel a szintetikus nyilvántartásba. A szintetikus nyilvántartás rendszerébe tartozik a számviteli alrendszer (továbbiakban főkönyvi alrendszer).

Speciális helyet foglal el ebben a csoportosításban a pénzügyi alrendszer, hiszen ezen feladatcsoportnak van csak értékadatok (például: folyószámla nyilvántartás) és van részletes adatokat igénylő része is (például: banki tételek nyilvántartása), ezért az előbbiektől külön kezelendő. Célszerű azért is elszeparálni, mert a pénzügyi alrendszer a többi alrendszer (a főkönyvi alrendszer kivételével) pénzügyi kontrollját is jelentheti.

II. számú ábra: Pénzügyi alrendszer helye a számviteli rendszerben

2. 4. A különféle könyvelőprogramok által ellátott feladatok hierarchiája

Gyakorlatban a különféle számviteli nyilvántartó rendszereket (könyvelőprogramokat) az jellemzi, hogy különféle feladatokat képesek ellátni, aszerint, hogy milyen célra, milyen vállalkozások számára hozták azokat létre. Általában igaz, hogy minden könyvelőprogram rendelkezik pénzügyi- és főkönyvi alrendszerrel. Gyakorlatom során sok olyan könyvelőprogrammal találkoztam már, amely nem látta el a munkaügyi feladatokat, ettől még a főkönyvi alrendszeren keresztül az azzal kapcsolatos elszámolások közvetlenül rögzíthetők voltak a számviteli nyilvántartásokban. Ezek az említett feladatok többféle szempont szerint hierarchikus sorrendbe rendezhetők. Már itt meg kell említenem, hogy a funkciók sorrendbe foglalása azok szubjektív minősítését jelentik, amiről – egy kis romantikus túlzással – elmondható, hogy ahány ember annyiféle rangsor létezik.

Induljunk ki abból, hogy egy mikrovállalkozások könyvelésével foglalkozó szakember különféle feladatokat ellátó vállalkozásoknak könyvel! Józan paraszti eszünket elővéve azt mondhatjuk, hogy minden könyvelőprogram (függetlenül attól, hogy szigetrendszer vagy integrált rendszer formájában valósították meg) legalább a számviteli beszámoló elkészítéshez szükséges feladatok ellátására kell alkalmas legyen. Innen mindenki máshogy építheti fel a könyvelőprogramok által ellátott feladatok hierarchikus sorrendjét. A hierarchikus sorrend azonban minősítési rendszerbe is foglalható. Ez a minősítési rendszer az alábbi szabály szerint működik:

- A hierarchikus sorrendben legalul (legelőször) szerepel a legfontosabb funkció, majd azt követik a saját szubjektív fontossági sorrendünkben kevésbé fontosnak ítélt funkciók egészen a legfelső (legutolsó) helyen szereplő kevésbé fontos funkcióig bezárólag.
- Könyvelőprogramokat jellemző hierarchikus fokok képzése aszerint történik, hogy az adott sorszámú funkció és az attól fontosabb feladatok mindegyikét kell tartalmaznia az adott sorszámú funkciónak.
- A fokok számozása nullától indul, tehát ez a legfontosabb funkció.

Számomra – mint gyakorló mérlegképes könyvelőnek – a következő hierarchikus sorrend az, amelyet logikusnak tartok:

0. fok

Ez a bázis fok, azaz ide azok a könyvelőprogramok tartoznak, amelyek legalább a főkönyvi és pénzügyi alrendszerrel kapcsolatos feladatokat képesek ellátni. Azok a szoftverek, amelyek legalább e kettő funkciót nem képesek betölteni, nem minősülnek értelmezésem szerint számviteli rendszernek.

Főkönyvi alrendszerben ellátandó feladatok közé tartozik:

A beszámoló (mérleg és eredménykimutatás) elkészítése, idősoros nyilvántartás vezetése, számlasoros nyilvántartás vezetése, főkönyvi kivonat készítése, egyéb ezekkel összefüggő kimutatások készítése, más alrendszerekből főkönyvi feladás fogadása illetve más alrendszerekben nem könyvelhető gazdasági események közvetlen rögzíthetősége, és a zárás végrehajtása (opcionális tulajdonság).

Pénzügyi alrendszer feladatai közé tartozik:

A folyószámla nyilvántartás vezetése és az ezzel összefüggő kimutatások (listák, bizonylatok) készítése, a banki és a pénztári tételek nyilvántartása és az ezekkel kapcsolatos kimutatások (listák, bizonylatok) készítése, a költségvetési kapcsolatokhoz szükséges kimutatások készítése.

1. fok

A 0. fokot jellemző tartalmi elemekkel és az eszközgazdálkodási alrendszerrel összefüggő feladatok ellátására alkalmas szoftverek tartoznak ide.

Eszközgazdálkodási alrendszer feladatai közé tartozik többek között:

Tárgyi eszközök és az immateriális javak analitikus nyilvántartása (egyedileg vagy csoportosan), ezzel kapcsolatos kimutatások készítése, terv szerinti értékcsökkenés egyedi vagy csoportos elszámolása, stb.

2. fok

Az 1. fokot jellemző tartalmi elemekkel és a munkaügyi alrendszerrel összefüggő feladatok ellátására alkalmas szoftverek tartoznak ide.

Munkaügyi alrendszer feladatai közé tartozik többek között:

A vonatkozó törvények által meghatározott nyilvántartások vezetése (egyénilag és csoportosan), bizonylatok, listák készítése, stb.

3. fok

A 2. fokot jellemző tartalmi elemekkel és a beszerzési-, értékesítési- valamint termelési alrendszerek közül legalább egy alrendszerrel összefüggő feladatok ellátására alkalmas szoftverek tartoznak ide. Azok a szoftverek, amelyekben a beszerzési- értékesítési- valamint termelési alrendszer feladatai közül valamelyik alrendszer(ek) részfeladatait látja (látják) csak el, ebbe a kategóriába tartoznak. (Például ide tartozik az értékesítési alrendszerbeli számla kiállítás feladatait is ellátó számviteli rendszer)

4. fok

A 3. fokot jellemző tartalmi elemű és a készletgazdálkodási alrendszerbeli feladatok teljes illetve részleges ellátására képes szoftverek tartoznak ide.

A minősítési rendszer felállítása során azonban rájöttem, hogy léteznek olyan szoftverek is, amelyek például számviteli-, pénzügyi-, eszökgazdálkodási- és értékesítési alrendszerrel rendelkezik, de munkaügyi alrendszerrel nem. Ezért az elején felállított feltételrendszeren puhítanom kellett, feloldván az ellentmondást. Így került megfogalmazásra az üres (x-edik) hierarchikus fok.

Üres (x-edik) fok

Ide azok a szoftverek tartoznak, amelyek az x-et megelőző valamelyik fokot jellemző elemmel nem rendelkeznek. Értelemszerűen nem lehet üres a 0. és az 1. funkcionalitási fok, valamint kizárt, hogy főkönyvi- vagy pénzügyi alrendszer legyen az, amely funkcióval nem rendelkezik a program. Például:

<i>Jel</i>	<i>Megnevezés</i>	<i>Jellemző</i>
② ₁	Üres második fok	Nem rendelkezik eszökgazdálkodási alrendszerrel, de a 2. fokot jellemző egyéb funkciókkal igen
③ ₂	Üres harmadik fok	Nincs munkaügyi alrendszere, de a 3. fokot jellemző egyéb funkciókkal rendelkezik
④ ₁₂	Üres negyedik fok	Nincs eszökgazdálkodási- és munkaügyi alrendszere, de a 4. fokot jellemző egyéb funkciókkal rendelkezik.

3. számú táblázat: Példák az üres (x-edik) fokokra

Ezen minősítési rendszeren belül a MENU 0 számviteli rendszer ③₂ fokú, az RLB-60 rendszer pedig 3. fokú. Mivel ez egy szubjektív értékelési rendszer, a gyengébb eredményt elérő rendszer csak a minősítónél jelent gyengeséget. Lehet, hogy másvalakinél sokkal erősebb eredményt ér el. Végeredményben, minden számviteli rendszer besorolhatóvá válik saját szájunk íze szerint.

3. fejezet

A számviteli rendszer pénzügyi alrendszere

3. 1. A pénzügyi alrendszerről általában

A *számviteli rendszer pénzügyi alrendszere* alatt általában a számviteli rendszereknek azon részét értjük, amely lehetővé teszi a házipénztár és a banki forgalmak, a szállítói és vevő (kimenő és bejövő) számlák kezelését és nyilvántartását, amelyből információt kaphatunk a vállalkozás pénzügyi helyzetének naprakész állapotáról, valamint amely információt szolgáltat a költségvetéssel kapcsolatos feladatok ellátásához.

Ahhoz, hogy a fenti definíciónak megfeleljen egy számviteli rendszer pénzügyi alrendszere, a következő funkciókat kell tartalmaznia:

- folyószámla nyilvántartás (vevők és szállítók)
- banki nyilvántartások vezetése és a bankkapcsolatok kezelése
- házipénztár kezelése
- költségvetési kapcsolatok ellátása

Egy vállalkozás pénzügyi helyzetét nagymértékben befolyásolja az, hogy mennyire *naprakész és megbízható* információkkal rendelkezik a vezetés az adósságállományról, vevőállományról illetve pénzállományról, tudniillik a vállalkozás vezetése a hitelezési politikáját, fizetési morálját ezen információk birtokában alakíthatja ki, illetve módosíthatja.

1. Nem naprakész információk birtokában „elavult” döntéseket hozhat a vezető, amely azért kedvezőtlen, mert naprakészebb információk tekintetében újra át kell gondolnia döntését, amely többletmunkát ró reá.
2. Egy hibás döntés károkat okozhat a vállalkozásnak.

(Például: A vevők fizetési morálját úgy kívánja javítani a vezető, hogy a fizetési határidőt kitolja. A döntés hatására a kintlévőség kezelés költségei megnövekednek. Végül kiderül, hogy nem is lett volna szükség ilyen döntés meghozatalára, mert a vevők mindig határidőben fizették ki tartozásukat, csak a pénzügyi teljesítések nem kerültek be időben a pénzügyi alrendszerbe)

Ezért a számviteli rendszer pénzügyi alrendszerének fontos feladata pontos (megbízható), naprakész és alkalmazható információ szolgáltatása, amely megfelel a különféle szintű vezetők különféle információ-igényeinek. Itt azonban meg kell jegyezni, hogy a megbízható információnak két aspektusa van:

1. Csak akkor lehet pontos egy információ, ha az alapjául szolgáló (elsődleges) bizonylatot tartalmának megfelelően és pontosan rögzítették a rendszerben. A rendszer jóságát az jellemzi, ha az emberi tévedések egy részét ki tudja szűrni rögzítés közben (például: nem létező törzsadat esetén nem enged tovább rögzíteni, amíg ki nem javítjuk a hibát.).
2. Csak akkor lehet megbízható a pénzügyi alrendszerből származó (kinyert) információ, ha az általunk kívánt szűréseknek, szűkítéseknek megfelelő algoritmusokkal történik az információ képzése az adatbázisból. Ez egy programozási feltétel, amely valamennyi számviteli rendszer pénzügyi alrendszerétől elvárható.

További elvárás a pénzügyi alrendszerrel kapcsolatban a **gyorsaság**. Az információnak nem csak naprakésznek és megbízhatónak kell lennie, hanem gyorsan rendelkezésre kell állnia. Nem várhatunk órákat, napokat egy információra, információ halmazra, mert az idő szűkös tényező az ember életében. Mindemellett lehet az információ-feldolgozás kiváló sebességű, ha a környezet nem támogatja a gyorsaságot. Például: lassíthatja az információ kinyerését a rendszerből a nem megfelelő hardver illetve szoftver környezet, valamint a nem hozzáértő kezelő illetve a rossz ügyviteli szabályzat is.

Napjainkban fontos jellemzővé vált a **költség** is. Fontos, hogy a vállalkozás a naprakész, megbízható és gyorsan rendelkezésre álló adatokhoz az általa optimálisnak (vagy minimálisnak) ítélt költségen jusson, hiszen a magas költség ronthatja a vállalkozás jövedelmezőségét és hatékonyságát.

Mindezen tulajdonságokkal – naprakészesség, megbízhatóság, alkalmazhatóság, gyorsaság és költségkímélés – egyszerre kell rendelkezzen a pénzügyi alrendszer ahhoz, hogy megfeleljen a modern kor alapkövetelményeinek.

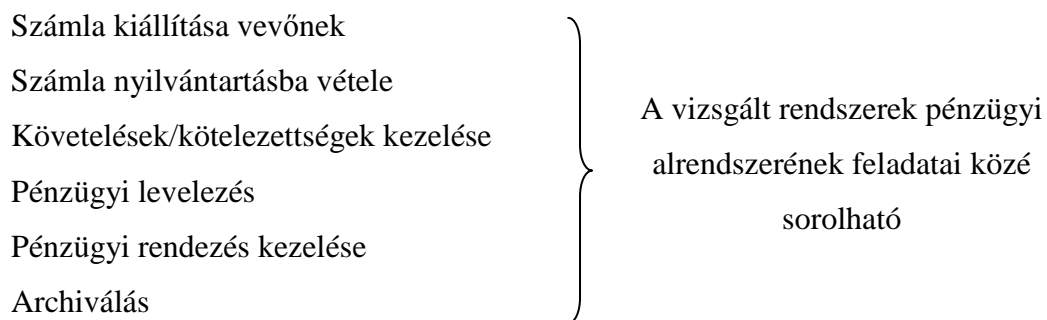
3. 2. A vizsgált számviteli rendszerek pénzügyi alrendszerének határai

A kiválasztott számviteli rendszereknek közös jellemzője, hogy beszerzési-, termelési- és értékesítési alrendszerekkel nem rendelkeznek. Tehát többek között nem képesek nyilvántartani és kezelni az ajánlatokat, megrendeléseket, szerződéseket, szállítóleveleket, de többnyire az ezekhez közvetlenül kapcsolódó feladatok ellátására sem alkalmasak. Véleményem szerint a mikrovállalkozásoknál ezek teljesen feleslegesek.

- Egyrészt vannak olyan vállalkozások, ahol olyan kis volumenű a beszerzés és/vagy termelés illetve az értékesítés, hogy felesleges egy olyan rendszer fenntartása, amely viszonylag nagy költséggel bír, és a fenti feladatok elvégzésére alkalmas. Ezen vállalkozások vezetőinek többsége általában az éppen aktuális piaci lehetőséget kihasználva kormányozza hajóját. Gondolok itt a „legolcsóbb termék” effektusra, a „nekem mindegy, csak jó legyen” döntésre illetve a márka vagy személy iránti „hűség” jelenségre. Végül bármelyik lehetőség kerül kiválasztásra, a lényeg az, hogy a fenti feladatok kis volumene miatt akár a vezető saját feladatkörben is elláthatja a beszerzés és/vagy termelés valamint az értékesítés főbb feladatait. (Például fejben tartva a tételeket, vagy egy manuális nyilvántartásban kerülhet a feladat ellátásra.)
- Másrészt azok a mikrovállalkozások, ahol a fent említett három témakörben valamelyik feladat vagy feladatok nagyobb volumennel fordulnak elő, ott inkább használnak külön vásárolt szoftvereket, saját fejlesztésű programokat, mintsem egy bérkönyvelő (vagy netán alkalmazott könyvelő) foglalkoztatása révén többet kelljen fizetni, mint ezen feladatok nyilvántartása nélkül.

Ezen vizsgált számviteli rendszereknél a pénzügyi alrendszer feladatai közé nemcsak a bevezetőben leírt feladatok ellátása tartozik, hanem például az általában az értékesítési alrendszer feladatai közé tartozó számla kiállítás és nyilvántartásba vétele is.

Kiadott árajánlat kezelése	}	Általában az értékesítési alrendszer feladata
Beérkezett megrendelés iktatása		
Megrendelés visszaigazolása		
Szerződéskötés		
Csomagolási bizonylat kiállítása		
Szállítólevél és számla kiállítása		

III. számú ábra: A pénzügyi alrendszer és az értékesítési alrendszer feladatai

Természetesen a könyvviteli programokat készítők szíve joga, hogy bizonyos funkciókat melyik alrendszerbe telepítenek. A funkciók „áttelepítéséről” szóló döntés számukra kétségkívül abból ered, hogy milyen vállalkozási réteget céloznak meg a termékükkel. Véleményem szerint a vizsgált számviteli rendszerekben a számla kiállítás feladatkörének pénzügyi alrendszerben való megjelenése azért kedvező, mert így a széles palettán elterülő vállalkozási rétegnek igen nagy csoportját sikerült megcélozniuk a rendszerfejlesztőknek. A fejlesztők nyilván felismerték azt a helyzetet, hogy a mikrovállalkozások többségében bérkönyvelőket alkalmaznak a számviteli nyilvántartások vezetéséhez, akik már bevált számviteli rendszerrel dolgoznak. Ezeknek a számviteli rendszereknek a használati joga az illető könyvelőnél van. Nagy általánosságban az a jellemző, hogy egy nyilvántartó és egy számviteli program között – az adott termékcsalád egy-egy tagjától eltekintve – nem lehetséges az adatkonverzió (adatátadás). Ezért gondolniuk kellett az adott számviteli rendszert fejlesztőknek arra, hogy megoldják ezt a hiányosságot úgy, hogy ők is jól járjanak. Felismerték, hogy ha a kifejezetten mikro- és kisvállalkozásoknak készült számviteli rendszerekben néhány funkciót áttelepítenek a pénzügyi alrendszerbe más – a mikrovállalkozási szinten kevésbé fontos – alrendszerből, akkor feloldható az ellentmondás. Ez jó is így, mert például az alfejezet elején említett kézi vagy emlékezetbeli listából elég nehéz adatokat áttölteni egy számviteli rendszerbe.

Lévéen, hogy a fejezet a pénzügyi alrendszer határaitól szól, végül meg kell említeni, hogy más funkciók (folyószámla nyilvántartás, banki és pénztári tételek nyilvántartása illetve a költségvetési kapcsolatok) esetében a vizsgált rendszerek nem térnek el számottevően az átlagostól, azok tartalmáról így később szólok.

3. 3. *Egy általános pénzügyi alrendszer működése*

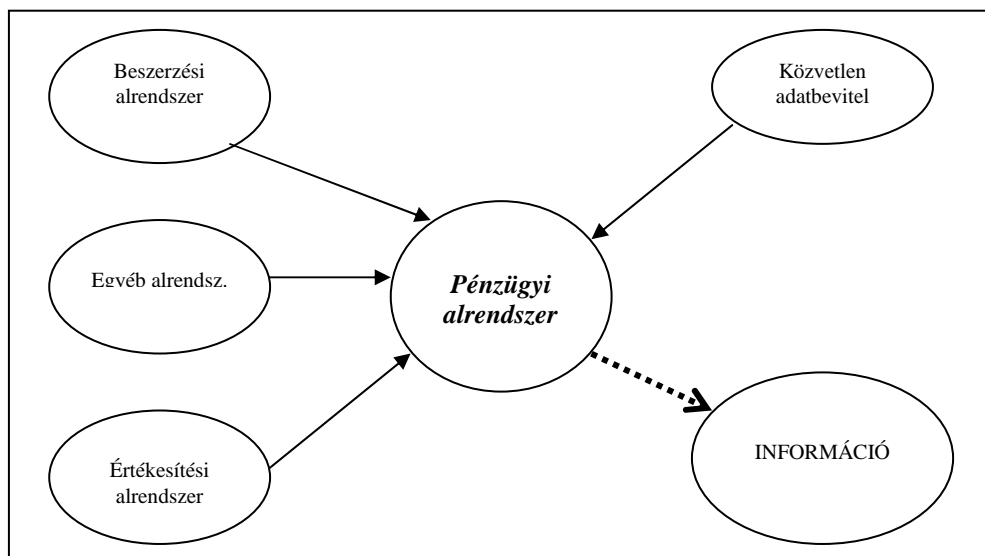
Ismeretes, hogy a számviteli feladatok ellátásához integrált- és szigetrendszer is alkalmazható. Ennek előnyeiről és hátrányairól már volt szó. Az integrált- és szigetrendszerek tükrében megvizsgálom, hogy egy pénzügyi alrendszer inputjának rögzítése és outputjának kinyerése hogyan történik általában.

1. Adatbevitel (input)

Az alrendszerbe kétféleképpen kerülhetnek adatok: vagy közvetlenül az elsődleges bizonylatról adatrögzítéssel vagy egy másik alrendszerben (beszerzési, értékesítési illetve egyéb /például banki alrendszerben/) rögzített tételek automatikus (félautomatikus vagy mechanikus) átvétele révén. A szigetrendszerekre az a jellemző, hogy a pénzügyi alrendszerben az inputok rögzítése közvetlenül bizonylatról történik, míg integrált rendszereknél leginkább feladás révén.

2. Adatkinyerés (output)

Miután az alrendszer feldolgozta az adatokat, onnan közvetlenül információk nyerhetők ki. A kinyert adatok egy része a vezetők, a rendszert felhasználók, adóellenőrök, belső ellenőrök illetve a számviteli szakemberek részére kerül elkészítésre. Az információk egy másik része főkönyvi feladás révén a főkönyvi alrendszerbe kerül (integrált rendszerben).

IV. számú ábra: Pénzügyi alrendszer adatáramlása

3. 4. A kiválasztott számviteli rendszerek pénzügyi alrendszerének jellemzői

Ebben az alfejezetben arra keresem a választ, hogy a kiválasztott konkurens számviteli rendszerhez képest milyen előnyökkel és hátrányokkal rendelkezik az adott számviteli rendszer. Vizsgálatra majd értékelésre kerül:

- a pénzügyi alrendszer paramétereizhetősége
- a pénzügyi alrendszer törzsadatainak szerkezete, jellemzői
- a pénzügyi alrendszerek által ellátott különféle feladatcsoportok valamint azok forgalmi adatai és outputjai (kinyerhető adatok)

Mindeközben nem szabad majd elfeledni, hogy kizárólag mikrovállalkozások által használt számviteli rendszerekről van szó. Ez azért fontos, mert bizonyos funkciók, feladatok sokkal részletesebben is megvalósíthatóak, de mikrovállalkozásoknál pusztán a méret miatt vagy felesleges, vagy olyan nagy adminisztrációt róna az illetékesre, hogy nem lenne értelme annak, hogy azt végrehajtsa.

3. 4. 1. A pénzügyi alrendszer paramétereizhetősége

A paramétereizés lényege, hogy a rendszer lehetőségeit valahogyan kihasználjuk az adott vállalkozás sajátosságainak figyelembevételével. A paramétereizés általában feltett kérdésekre történő válaszadás formájában történik a különféle számviteli rendszerekben. Ezek a kérdések lehetnek eldöntendőek (azaz igen-nem illetve yes-no válaszúak), vagy feleletválasztósak (listából történik a megfelelő beállítás kiválasztása, amely lehet legördítő formátumú, x-elős vagy pipálás/pontozós formátumú, stb.). Ritkán előfordulhat az is, hogy számértékekre irányuló kérdésre kell válaszolnunk.

A paramétereizés lényege tehát a rendszer rugalmassá tétele a rendszert felhasználók, számviteli szakemberek igényei szerint. Véleményem szerint egy adott beállítást egy üzleti éven belül nem célszerű megváltoztatni, csak ha feltétlenül muszáj. Ezt a kijelentésemet arra alapozom, hogy a vállalkozás sem változtathatja meg az adott számviteli rendszer paramétereizésének egyik alapjául szolgáló számviteli politikáját üzleti éven belül. (A számviteli politika a vezetés döntéseit tartalmazza arra vonatkozóan, hogy hogyan kívánják érvényesíteni a számviteli törvény végrehajtásának módszereit, alapelveit a könyvvezetés és a beszámoló összeállítása során.) A változás logikusan csak a módosítás elfogadásának időpontját követő üzleti évtől kezdődően vezethető be zökkenőmentesen.

MENU 0 (UJEGYKE) paraméterezése

Amikor a MENU 0 számviteli rendszerbe új ügyletet rögzítünk fel (első paraméterezés), számos, a számviteli politikában már kidolgozott kérdésre is kell válaszolnunk, amely a pénzügyi alrendszer feladataira is vonatkozik. Sajnálatos módon ez a számviteli rendszer csak a külföldi vevő/szállító használatára kérdez rá a folyószámla nyilvántartással összefüggésben, így meglehetősen szűk lehetőséget ad a program saját adottságainak korlátozására vagy éppen bővítésére.

Véleményem szerint jobb lenne, ha nem csak az előbbi kérdésre kérdezne rá a rendszer, hanem például arra is:

- Mekkora legyen a különféle kódok minimális és maximális hossza?
- Használható legyen-e a számlázás illetve egyéb különleges funkció vagy sem?
- Devizás tételeknél a forintosításra használt árfolyam típusa?
- Szerkeszthető-e új lekérdezés (output) vagy sem?
- Vevőkre és szállítókra külön törzset használjon-e vagy egységes partnertörzset?
- Használja-e a rendszer az utalványozó vagy egyéb „különleges” törzset?
- Adott banktól fájl formátumban képes legyen-e a rendszer bankszámla kivonat kérésére és letöltésére vagy sem?
- Képes legyen-e a rendszer átutalási megbízást kitölteni és interneten eljuttatni az adott bankhoz vagy sem?
- Képes legyen-e fogadni a banki tranzakciókat fájl formátumban vagy sem?

A MENU 0 ezen szűk beállíthatóságán sajnos a felhasználó nem tud változtatni, de a fejlesztők szíves figyelmébe ajánlom a paramétereizhetőség átgondolását.

További paraméterezésekkor egyébként tetszőlegesen bármi megváltoztatható. Ez véleményem szerint azért nem állja meg a helyét, mert ahogy mondtam a paraméterezés megváltoztatása az új üzleti év elején (esetleg átszervezés után vagy ha feltétlenül szükséges) vezethető be zökkenőmentesen. Tehát, ha rögzíteni akarunk egy változást, akkor a rendszernek meg kellene kérdeznie, hogy melyik dátumtól vezesse be a változtatást (biztonság kedvéért a változás felrögzítésének dátumát és a felrögzítő nevét is célszerű lenne rögzíteni a rendszerben). Erre azonban a MENU 0 számviteli rendszer nem képes.

Mindez azonban ahhoz vezethet, hogy

- ha egy beállítást későn hajtunk végre, akkor a korábban – a változás kezdő időpontjától a rendszerben – rögzített tételek nem biztos, hogy megfelelnek az új előírásoknak, így azokat a rendszer hibás tételként kezelheti, de szélsőséges esetben akár törölheti is a rendszerből.
- ha azonban egy beállítást túl korán hajtunk végre, akkor – mivel a rendszer nem képes a változás kezdő időpontját kezelni – a rögzítés pillanatától élhet a változtatás. Ez hasonló problémákat idézhet elő a rendszerben, mint a túl késői rögzítés.

Egyetlen megoldásnak tűnhet az időben történt rögzítés. Erre biztosan fel vagyunk készülve? Biztos, hogy nem felejt el az ember hónapokon keresztül, hogy változtatni kell? A válasz az, hogy nem. Ezért a problémára az előzőekben vázolt dátumozott változás lehet a megoldás.

RLB-60 paraméterezése

Sajnos ezen rendszer vizsgálatokor hasonló hiányosságokat találtam, mint a MENU 0-nál, azzal a különbséggel, hogy a rendszer az elsődleges paraméterezésekor csak a deviza használatára kérdez rá. Tehát a MENU 0 rendszerhez hasonlóan további paraméterezési kérdéseket is fel kellene tennie a számviteli rendszernek – amit sajnos nem tesz meg –, és a későbbi paraméterezéskor pedig a változtatás dátumára kellene felhívnia a figyelmet.

Javaslom tehát mindkét rendszer fejlesztőinek, hogy rendszerük paraméterezhetőségére fordítsanak nagyobb hangsúlyt, mert nem minden vállalkozásnak kell az adott rendszer valamennyi funkciója, viszont annak teremtsék meg a lehetőségét, hogy a változtatást dátumostul, a felelős személy nevével lehessen rögzíteni a rendszerben.

Ellenben tisztában vagyok azzal, hogy az általam javasolt paraméterezési lehetőség nem mindegyike valósítható meg olyan könnyedén, azonban mégis ajánlatos lenne ha megvalósulna, mert akkor a modern kor követelményeinek is megfelelő rendszerek büszke használóivá válhatnánk és talán a fejlesztett rendszerek még eladhatóbbá és még sikeresebbé válnának.

3. 4. 2. A pénzügyi alrendszer törzsadatai

A törzsadatok (vagy röviden törzsek) az informatika szempontjából objektum jellegűek, amelyek a feldolgozásban akár többször is részt vesznek.

Törzsadatokkal kapcsolatos műveletek:

- felvitel
- módosítás
- törlés
- listázás

A törzsadatok formáját, tartalmát a feldolgozás megkezdése előtt kell kialakítani, majd a törzsek már ismert adatait fel kell vinni a rendszerbe, és az újabb és újabb adatokkal kell feltölteni. Ezeket az adatokat időnként karban kell tartani, hiszen ezen adatok részben az idő múlása, részben a gazdasági élet természetszerű fejlődése (emelkedése, hanyatlása) révén változhatnak, és a bekövetkezett változást is nyilván kell tartani, illetve a megszűnés miatt a törzs egy adatát törölni kell illetve lehet.

MENU 0 által használt törzsadatok és állományok

A MENU 0 rendszer által használt törzsadatok és azok tartalma a következő:

<i>Törzs megnevezése</i>	<i>Törzs tartalma</i>
Vevő törzs	<u>Vevő kódja</u> , neve, címe, telefonszáma, adószáma és közösségi adószáma, bankszámla száma és számlavezető intézete, főkönyvi száma, fizetési határidő (szerződés szerint)
Szállító törzs	<u>Szállító kódja</u> , neve, címe, telefonszáma, adószáma és közösségi adószáma, bankszámla száma és számlavezető intézete, főkönyvi száma, fizetési határidő (szerződés szerint)
Deviza törzs	<u>Deviza kód</u> , deviza megnevezése
Főkönyvi törzs	<u>Főkönyvi szám</u> , főkönyvi számla megnevezése magyarul, angolul és németül, jellege mérlegkód vagy eredménykimutatás kód, nyitás dátuma, tartozik vagy követel oldali nyitó érték
Főkönyvi számla jelleg törzs	<u>Főkönyvi számla jellegének kódja</u> , főkönyvi számla jellegének megnevezése
Fizetési mód törzs	<u>Fizetési mód kódja</u> , fizetési mód megnevezése
ÁFA kulcs törzs	<u>ÁFA törzs kódja</u> , ÁFA kulcsa, érvényességének dátumhatárai, jellemző ÁFA gyűjtő sor
ÁFA sor törzs	<u>ÁFA bevallás sor kódja</u> , ÁFA bevallás sorának megnevezése
Árfolyam	<u>Deviza kódja és érvényességének dátuma</u> , árfolyama

4. számú táblázat: A MENU 0 törzsadatai

Vevő és szállító törzs

Az, hogy a MENU 0 külön törzset tart fenn a vevőkre illetve a szállítókra véleményem szerint azért nem jó, mert ha például egy szállító egyúttal a vállalkozás vevője is, akkor a két törzsben hasonló tartalommal fog megjelenni, így elkerülhetetlen a rendszerben az adatredundancia. Javasolnám a rendszer fejlesztőinek, hogy a vevő és a szállító törzset egyetlen partner törzssé olvassák össze, hogy a felesleges adatismétlődések elkerülhetők legyenek, ami a számviteli munkát a feldolgozók oldaláról meggyorsítja, a vezetők partnerekkel kapcsolatos elemzéseit megkönnyíti.

Ugyanezekben a törzsekben a rendszer által felkínált sorszámokkal vagy saját kódrendszerünknek megfelelő alfanumerikus karakterekkel lehet vevőket illetve szállítókat azonosítani, amely azonosító egyébként kis és nagybetű érzékeny. Ez azért jó, mert egyszerű és nincs szükség bonyolult kódrendszer kidolgozására. Azonban a rendszer hátránya az, hogy legfeljebb 5 karakter lehet a partner kód hossza (80^5 számú szállító illetve vevő rögzíthető fel /karakterenként 35 kisbetű, 35 nagybetű és 10 számjegy/). Ez óriási szám. Azonban azok a vállalkozások, amelyek kidolgozott partnerkóddal rendelkeznek, és az meghaladja az 5 karakter hosszúságot, gondban lehetnek. Javasolnám, hogy a partnerkód hosszát tetszőleges méretűvé be lehessen paraméterezni.

A vevő és szállítói törzsek tartalmát azonban kissé hiányosnak találom. A kisvállalkozásoknál mindenki ismer mindenkit, mégis van úgy, hogy elveszik a notesz, a mobiltelefon, amiben a kapcsolattartó nevét és címét tároljuk. A programozók szíves figyelmébe ajánlanám, hogy a törzset többek közt a kapcsolattartó nevével, e-mail címével bővítsék ki.

Deviza törzs és az árfolyam állomány

A deviza törzset egyszerű törzs lévén jól dolgozták ki. Az árfolyam állományban az érvényesség dátuma, a deviza kódja (ami egyben utal a deviza nevére = beszédes kód), és az árfolyam érték teljes mértékben megtalálható a rendszerben. Tegyük fel azonban, hogy ugyanazon a napon a devizabetétre egy devizás vevőkövetelés befolyik, és a külföldi szállítókat ki kell egyenlíteni forintszámláról! Már is két különféle árfolyamot kellene alkalmazni ugyanazon a napon, mégis csak egy árfolyamadat rögzítésére van lehetőség a rendszerben. Javasolnám a rendszerfejlesztőknek, hogy a deviza törzs azonosítóját töltsék meg egy jelleg kóddal (az árfolyam típusa többféle lehet) vagy pedig árfolyam értéként több értéket is lehessen rögzíteni.

Főkönyvi törzs, főkönyvi számla jelleg törzs

A főkönyvi törzs gyakorlatilag megfelel minden követelménynek, amelyet egy pénzügyi alrendszer főkönyvi törzsével szemben elvárunk. A főkönyvi számla jellege a könyvelési- illetve a gyűjtőszámla (összesítő számla) jellegre utal. A főkönyvi számla jelleg törzs nem karbantartható törzs (azaz nem törölhető és nem vehető fel új tétel). Ez azonban nem hiba, hiszen egy főkönyvi számla jellege csak kétféle lehet (összesítő vagy könyvelésre alkalmas) és ez a belátható jövőben nem is fog megváltozni.

Fizetési mód törzs

A fizetési mód törzset a számla nyilvántartásba vételekor szükséges használni. Véleményem szerint egészen jól lett kialakítva ez a törzs, mert majdnem minden fizetési módot tartalmaz (átutalás, készpénz, inkasszó, kompenzáció, csekk, egyéb), bár hiányoltam például a barter (csereügylet) és a készpénz-átutalási megbízás fizetési módot is. A törzs azonban nem bővíthető, azaz új törzsadat nem vehető fel benne. Ezt sajnos igen nagy hibának tartom, ezért javaslom, hogy szerkeszthetővé lehessen tenni a fizetési mód törzset.

ÁFA kulcs törzs

Szintén a számla rögzítésekor kerül használatra, hogy később a kódok és a gyűjtő sorok segítségével ÁFA-bevallást lehessen összeállítani. Az ÁFA kód természetesen az ÁFA kulcsával célszerű megegyezzen. Az érvényesség periódusa pedig azért jó ötlet, mert az elmúlt másfél-két év során többször is megváltoztatták Magyarországon az ÁFA kulcsokat, így azok egy része érvényüket veszítette, míg mások év közben léptek életbe.

ÁFA sor törzs

Az ÁFA sor törzs az ÁFA bevallás sorának azonosítására szolgál. Az ÁFA sor törzsben a kód az ÁFA bevallás sorszáma, a megnevezés pedig az adott sor nevére utal. A MENU 0 rendszerben az ÁFA sor törzs tetszőlegesen szerkeszthető. Egyetlen óriási hibája az APEH ÁFA bevallás gyakori változtatására vezethető vissza. A 2006. évben is legalább hatszor kellett az ÁFA sorokat megváltoztatni, mert ennyiszor változott meg az ÁFA bevallás szerkezete. Ez részben törvényi változásokkal magyarázható. Itt is hiányolom az adott sor érvényességére vonatkozó dátumot. Javaslom az ÁFA sor törzsbe érvényességi dátum bevezetését.

RLB-60 pénzügyi alrendszere által használt törzsadatok

Az RLB-60 által a pénzügyi alrendszerben használt törzsadatok és azok tartalma:

<i>Törzs megnevezése</i>	<i>Törzs tartalma</i>
Partner törzs	<u>Partner kódja</u> , neve, címe, adószáma és közösségi adószáma, bankszámla száma és számlavezető intézete, telefonszáma, fax száma, országkód
Ország törzs	<u>Ország kódja</u> , ország neve
Deviza törzs	<u>Deviza kódja</u> , deviza megnevezése
Főkönyvi törzs	<u>Főkönyvi szám</u> , főkönyvi számla megnevezése, jellege mérlegkód vagy eredménykimutatás kód
Fizetési mód törzs	<u>Fizetési mód kódja</u> , fizetési mód megnevezése
ÁFA törzs	<u>ÁFA törzs kódja</u> , ÁFA kulcsa, jellemző ÁFA gyűjtő sor
ÁFA sor törzs	<u>ÁFA bevallás sora</u> , ÁFA bevallás sorának megnevezése

5. számú táblázat: Az RLB-60 törzsadatai

Partner törzs, ország törzs

Ez a MENU 0 rendszeréhez képest ésszerűbben lett kialakítva mindkét törzs, mert míg ott külön bontották a partner törzset vevőkre és szállítókra, addig ennél a rendszernél nem, így elkerülték az adatrendudanciát. Azért itt is egy aprócska változtatást javasolnék, amely a törzs tartalmát kiegészítené a kapcsolattartó nevével és e-mail címmel. Az ország törzs pedig azért fontos, mert ahogy a MENU 0-nál is itt sem lehet a címbe az ország nevét feltüntetni. Az RLB-60 rendszer fejlesztői ezt a hiányosságot utólag kiküszöbölték.

Deviza törzs

A MENU 0 rendszeréhez hasonlóan az RLB-60 számviteli rendszer devizatörzse hasonló tartalommal bír. Amit hiányolok azonban az árfolyam állomány léte. Javasolnám a rendszer fejlesztőinek, hogy az árfolyam állománnyal bővítsék rendszerüket. Az árfolyam állománnyal meg lehet gyorsítani az ellenőrzési és a rögzítési munkát.

Főkönyvi törzs, fizetési mód törzs, ÁFA kulcs törzs, ÁFA sor törzs

A főkönyvi és a fizetési mód törzs néhány különbségtől eltekintve megegyezik a MENU 0 rendszerével, így azok hiányosságai is azonosak. Az ÁFA kulcs és ÁFA sor törzsből hiányolom az érvényesség időtartamát. Meg kell jegyezni, hogy az ÁFÁ-val kapcsolatos törzsek az RLB-60-ban nem szerkeszthetők, annak változásait a rendszerfejlesztők hajtják végre (a változásokat időről-időre interneten lehet letölteni). Egy érdekesség azonban felkeltheti a figyelmünket. Az RLB-60 rendszerénél nem lehet a partner törzsben a partner kód képzését megváltoztatni, kizárólag sorszámmal látja el a program a különféle partnereket. Ennek hátrányai és előnyei már a MENU 0 rendszer törzseinek

vizsgálata során értékelésre kerültek. Azonban a rendszer alapos indokkal látja el sorszámmal (numerikus kóddal) a partnereket. Ez az ok pedig nem más, minthogy a vevők és szállítók egyedi főkönyvi számláit a vevők és a szállítók „fő” számláinak ezen sorszámok kiegészítésével képzik. (Például ha a vevők főkönyvi száma 311, és a 8. sorszámú partnerről van szó, akkor a főkönyvi kivonatban az adott partner főkönyvi számlájának száma 31100008). Mivel főkönyvi számokról van szó, nem tartalmazhat a főkönyvi szám csak numerikus adatot. Ahhoz, hogy az RLB-60 rendszer megfeleljen egy olyan vállalkozás igényeinek, ahol a partnereket egyedi azonosítóval látják el, szükséges lehet egy másodlagos azonosító bevezetése a partnertörzsbe. Mivel erre nem minden vállalkozásnak van igénye, ezért ezt a lehetőséget a paraméterezés során szintén fel kellene kínálnia a rendszernek, mint új tulajdonságot.

MENU 0 és RLB-60 rendszerek közös tulajdonságai

Általában elvárható lenne, hogy a pénzügyi alrendszer egy banktörzset is kezeljen a törzsadatok között. A vizsgált rendszereknél közös hátrány, hogy banktörzs nem is létezik. Mindkét számviteli rendszer kizárólag arra képes, hogy egy vállalkozáshoz egyetlenegy bankot és egyetlenegy bankszámlát rendeljen

Meg kell továbbá említeni, hogy a MENU 0-nál és az RLB-60-nál a banki és pénztári nyilvántartással összefüggő analitika és szintetika egymástól nem különül el. Ez azt jelenti, hogy a banki illetve pénztári tételek nyilvántartásba vételekor az közvetlenül a főkönyvi alrendszerben kerül rögzítésre, így gyakorlatilag a banki nyilvántartás nem is a pénzügyi alrendszerhez tartozik, hanem a főkönyvi alrendszerhez. Azonban, hogy ne mosódjon össze a különféle bankszámlák forgalma, ezért azokat különböző főkönyvi számlákon tartják nyilván. (például: elszámolási betétszámla A banknál 3841-es főkönyvi számlán, elszámolási betétszámla B banknál 3842-es főkönyvi számlán szerepel). Ennek azonban az a hátránya, hogy a banki forgalmat rögzítőnek nemcsak a tétel ellenőrzéséhez kell értenie, hanem a könyveléshez is. Azonban a mikrovállalkozásoknál az ellenőri és a könyvelési feladatot egy személy (a könyvelő) látja el. E feladatkör összeolvasztása mikrovállalkozási szinten azonban nem szerencsés, mert bár a könyvelő ismeri a vállalkozás aktuális pénzügyi helyzetét (tudja, hogy mit mikor kell kifizetni), addig a bankszámla feletti rendelkezési joggal rendelkező személy csak akkor, ha kicsit járatos a pénzügyekben vagy a számviteli program használatában. Javasolnám, hogy a rendszert készítőik gondolkodjanak el azon, hogy egy vállalkozáshoz nemcsak egy bankszámla tartozhat, így célszerű lenne egy-egy banki törzset létrehozni mindkét rendszerben.

Törzsadatok törlése, módosítása, listázása

Eddig a MENU 0 és az RLB-60 számviteli rendszerek törzsadatainak képzésével, kialakításával foglalkoztam, mivel ezek eltérnek a két rendszerben egymástól. A törzsadatokkal való egyéb műveletek azonban hasonló jellemzőket mutatnak mindkét könyvelőprogramban.

A törzsadat tartalmának módosítása mindkét rendszerben engedélyezett, kivéve az azonosító kódokat. Törölni viszont csak olyan törzsadat rekordot lehet, amely az adott üzleti évben nem került használatra, azaz nincsen rá hivatkozás. Mindkét rendszer jellemzőjeként említhető meg, hogy a törzsadatok rekordjainak képzése évről évre változhat is, de az előző évi törzsadatok is átvehetők. Ez a rendszerek rugalmasságára utal. A törzsadatok listázásáról az outputokról szóló részben esik szó.

3. 4. 3. A pénzügyi alrendszer funkciói

3. 4. 3. 1. A folyószámla nyilvántartás

A folyószámla nyilvántartás a pénzügyi alrendszer egyik legfontosabb és leginkább ismert funkciója, amely a vevői követelésekkel és a szállítói tartozásokkal van összefüggésben.

Feladata a vevőkkel és a szállítókkal (együtt partnerekkel) kapcsolatos olyan nyilvántartás vezetése, hogy abból megállapíthatóak legyenek legalább az alábbiak

- mennyi az adott gazdálkodó vevőkövetelése és szállítói tartozása összességében és vevőnként illetve szállítónként külön-külön egy adott időpontra vonatkozóan
- egy adott partnerrel kapcsolatosan fennálló követelés illetve kötelezettség összetevői egy adott időpontban
- az adott partner felé irányuló követelés minősítése (fizetési határidőn belüli vagy túli, kétes, peresített, behajthatatlan)

Ez utóbbi funkciót a legtöbb mikrovállalkozásoknál alkalmazott számviteli rendszer nem képes ellátni, holott – véleményem szerint – az ajánlatos lenne, már csak azért is, mert a 2000. évi C. törvény értelmében a követeléseket legalább az üzleti év végén minősíteni kell, és a törvény illetve az az alapján készült számviteli politika által előírt eljárásokat, elszámolásokat követni kell.

A folyószámla nyilvántartással kapcsolatos forgalmi adatok

Forgalmi adatoknak nevezzük azokat az adatokat, amelyek esemény jellegűek és a rendszer működésével kapcsolatos eseményeket, változásokat fejezik ki. Ezek mindig bizonylatról kerülnek a rendszerbe, amelyek a folyószámla nyilvántartással kapcsolatban lehetnek szabályszerűen kiállított (alaki és tartalmi kellékekkel rendelkező) számlák, számlát helyettesítő okmányok, függetlenül az előállítás módjától.

Értékesítéskor a vállalkozás többek közt figyelemmel kell legyen a létesítő okiratára, hogy milyen tevékenységeket végezhet, hiszen az ellátható tevékenységek felsorolását TEÁOR számonként tartalmazza a létesítő okirat. Az értékesítés, szolgáltatásnyújtás történhet egyedi szerződés alapján, folyamatos szerződés alapján, ráutaló magatartás alapján. Az értékesítés megtörténtekor nyugtát (kérésre számlát) kell kibocsátani. Ha a vállalkozás hitelbe is ad el terméket, illetve nyújt szolgáltatást, akkor azokról számlát bocsát ki. A számla kibocsátása történhet:

- manuálisan (kézi számlatömbben)
- számítógéppel számviteli rendszertől idegen programban
- számítógéppel számviteli rendszer egyik funkciója révén
- számítógépes programmal, amelyből a számviteli rendszer képes importálni

Ezeknek a számláknak a rendszerben történő nyilvántartásba vétele után a fizetési határidő leteltéig várunk, hogy a vevő kifizesse tartozását. Ha a vevő rendezi adósságát, akkor az adott számlára történő hivatkozással megszűnik a vállalkozás adott vevővel, adott számlából származó követelése. (Ez a kipontozás lényege, melyről részletesebben később esik szó) Ha a vevő nem fizeti ki tartozását, akkor a pénzügyi levelezés segítségével hívásával hívhatjuk fel figyelmét a tartozás rendezésére.

Beszerezés történhet egyedi szerződés alapján, folyamatos szerződés alapján, ráutaló magatartás alapján. Ha a vállalkozás hitelbe vásárol, akkor arról a szállító számlát bocsát ki. Ezeknek a számláknak a rendszerben történő nyilvántartásba vétele után a vállalkozás fizetési határidő leteltéig fizetheti ki tartozását. (A nyilvántartás és kiegyenlítés ilyen sorrendje nem szükséges feltétel.) Ha a vállalkozás rendezi adósságát, akkor az adott számlára történő hivatkozással megszűnik a gazdálkodó adott szállítóval, adott számlából származó kötelezettsége. (Ez a kipontozás lényege, melyről részletesebben később esik szó.) Ha a vállalkozás nem fizeti ki tartozását, akkor a szállító nagy valószínűséggel értesítést küld a fennálló tartozások kiegyenlítésével kapcsolatban.

A számla rögzítésének folyamata

Mindkét számviteli rendszerben hasonlóképpen történik a számla (bizonylat) nyilvántartásba vétele. A MENU 0 rendszerben a következő képernyő segítségével az alábbi sorrendet kell követni (a képernyő a szállítói számlák rögzítésére vonatkozik):

SZÁMLA ADATAINAK BEVITELE					
Számlaszám:	<input type="text"/>	Szállító számlaszáma:	<input type="text"/>	Azonosító:	<input type="text"/>
Szállító:	<input type="text"/>	Fizetési mód:	<input type="text"/>		
Teljesítés:	<input type="text"/>	Kibocsátás:	<input type="text"/>	Esedékesség:	<input type="text"/>
ÁFA mérték		Alap		ÁFA	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>		<input type="text"/>	
Előleg:	<input type="text"/>	Végösszeg:	<input type="text"/>		
-----Pénzügyi teljesítés adatai-----					
Dátum	Bizonylat szám	Összeg	Tartozás	Késés	Késedelmi kamat
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

V. számú ábra: MENU 0 képernyő váza a szállító számlák rögzítéséhez

1. Számlaszám, szállító számlaszáma, azonosító adatok
2. Szállító és fizetési mód (az első mezőre állva F1 billentyűvel előhozni a törzsadatokat, utána ki kell választani a megfelelőt /kézi kereséssel vagy gyorskereséssel/ vagy az új partnert fel kell vinni F gombbal)
3. Teljesítés, kibocsátás és esedékesség dátumának beírása
4. ÁFA és érték adatok kitöltése (ÁFA mértéknél F1 billentyűvel történik a listából a kiválasztás)
5. Page down gomb megnyomásával egy három mezős panel jön elő (javítás, eltárolás, átlépés a könyvelésbe), amelyből a megfelelő eljárás kiválasztásával átlépünk a könyvelésbe és rögzítésre kerül a bizonylat.

A mezők közötti mozgás enter gomb megnyomásával vagy nyilak segítségével történik.

Az RLB-60 rendszerben a következő képernyőn az alábbi sorrendet kell követni:

VEVŐ / SZÁLLÍTÓ SZÁMLÁK RÖGZÍTÉSE			
☐ A tétel csak a pénzügyi nyilvántartásban jelenjen meg		☐ Devizás	
Vevő/szállító:	<input style="width: 60px;" type="text"/>	Sorszám:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Kelte:	<input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/>	Bizonylat szám:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Teljesítés:	<input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/>	Munkaszám:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Esedékesség:	<input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px;" type="text"/>	Partner:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Fizetési mód:	<input style="width: 60px;" type="text"/>	Megjegyzés:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Megjegyzés	Nettó	ÁFA	Bruttó
<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>
<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>
<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>
<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>
<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>	<input style="width: 60px;" type="text"/>
		Nettó:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
		ÁFA	<input style="width: 60px;" type="text"/>
		Bruttó	<input style="width: 60px;" type="text"/>
		Deviza	<input style="width: 60px;" type="text"/>
		<input type="button" value="Új sor"/>	<input type="button" value="Sor törlés"/>
		<input type="button" value="Módosítás"/>	<input type="button" value="Kilépés"/>
		<input type="button" value="Tétel mentése / Új tétel"/>	

Megjegyzés:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
☐ ÁFÁ-s tétel	
ÁFA%:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Bevallás sora:	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Nettó	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Főkönyvi szám:	<input style="width: 60px;" type="text"/> K
ÁFA	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Főkönyvi szám:	<input style="width: 60px;" type="text"/> K
Bruttó	<input style="width: 60px;" type="text"/>
Főkönyvi szám	<input style="width: 60px;" type="text"/> T
<input type="button" value="Mentés"/>	
<input type="button" value="Kilépés"/>	

VI. számú ábra: Az RLB-60 képernyő váza a partner számla rögzítéséhez

A megfelelő bizonylat kiválasztása után annak dátumát, fizetési módját, bizonylatszámát, munkaszámát kell megadni. A partner kiválasztása a partner törzsből az F2 gombbal vagy egérgattintással történik. Ezután a gazdasági esemény szövegét kell begépelni, majd az „Új sor” gombbal az alsó táblázatba ugunk, ahol ki kell választani, hogy ÁFÁ-s-e a tétel vagy sem, és ha igen akkor az ÁFA %-át kell kiválasztani, amelyhez automatikusan hozzárendelődik a bevallás sor is. Ezután az összegek és a főkönyvi számok megadása van hátra, és utána a „mentés” majd a „Tétel mentése / Új tétel” gomb megnyomásával tárolhatjuk a számlát (bizonylatot) a rendszerben.

Különbség a két rendszer között, hogy amíg a MENU 0 rendszerben külön hivatkozási számot kell adni egy-egy számlának (bizonylatnak), addig ezt az RLB-60 rendszer automatikusan képzí, mint napló hivatkozási szám.

A MENU 0 rendszer hátrányaként említeném meg, hogy a gazdasági eseményhez nem adható szöveg az analitikában, míg az RLB-60 rendszerénél igen. Erre a könnyebb azonosítás végett is szükség van. Munkám során talákoztam olyan céggel, ahol rendszeresen ugyanaz az összeg került kiszámlázásra többféle tevékenységre és többféle partnernek. Nyilván a bizonylatszám a rendszerben megfelelő elkülönítési mód, de az emberi szem kevésbé tud számtalan azonos számjeggyel kezdődő bizonylatszám közül választani ránézésre. Persze lehetőség van többféle szűrésre is, de konkrétan az említett cégnél volt az, hogy a vevő a kiegyenlítéskor nem a bizonylat számát, hanem a gazdasági esemény nevét adta meg hivatkozásul. Ez persze nyilván egy kirívó eset, mégis teljesebbnek hathat egy olyan nyilvántartás, ahol nem csupán számszaki adatok szerepelnek, hanem valamilyen az eseményt azonosító megnevezés is. Javasolnám a MENU 0 készítőinek a szöveg mező bevezetését az analitikába.

További hátránya a MENU 0-nak az RLB-60-nal szemben, hogy többféle műveletet kell végrehajtani egy számla nyilvántartásba vételéhez. A rendszer használatához nagy rutinra van szükség, hogy éppen az adott mezőből a következő mezőbe hogyan lehet egyszerűen átjutni. Azonban ez még mindig egyszerűbbnek hathat, mint az RLB-60 rendszerénél, mert ott sem könnyű elsajátítani, hogy most egér vagy billentyűzeten kell az egyik menüpontból átmenni a másikba. Pedig nem egyszerűbb! Windowsban megtanultuk, hogy ablakon belül hogyan lehet mozogni (egérekattintás, vagy nyilak megnyomása). DOS rendszerben azonban különféle tévutakra tévedhetünk, ha nem azt a gombot nyomjuk meg, amit az adott mező megkíván. Mindkét rendszer fejlesztőinek javasolnám, hogy gondolják át újra a rögzítés lépéseit és ha megtehetik, akkor próbálják meg egyszerűbbé tenni azzal a rendszerüket, hogy egyik mezőből a másikba ugyanazzal a lépéssel lehessen gyorsan és könnyen átjutni a soron következőbe vagy pop-up (felpattanó) helpek (segítség) irányítsák az adatrögzítőt munkája során.

A kipontozás folyamata

A „kipontozás” lényege az, hogy amikor a vevő kifizeti a vállalkozás követelését illetve a vállalkozás kifizeti szállítóval szembeni tartozását, akkor az egy konkrét számlához (bizonylathoz) kapcsolódik, amelynek analitikus nyilvántartásban szereplő rekordjában a pénzügyi rendezés tényét ponttal való ellátással (vagy más módon) tüntetik fel. Kutatásom során arra a megállapításra jutottam, hogy a bizonylat ponttal való megjelölése a DOS-os rendszerű számviteli programokból származik. Windows-os kezelői felületű számviteli rendszerek többségében az adott bizonylat pénzügyi rendezésének jelölése (kipontozása) nem ponttal való szignálással történik, hanem sokkal inkább egy pénzügyi rendezés oszlop megjelenése és alkalmazása révén megy végbe.

A két kiválasztott számviteli rendszerben a kipontozás folyamata teljesen eltérő egymástól. Ennek nyilvánvaló oka, hogy a két rendszer teljesen más elveken működik és teljesen más kezelői felületen történik a feldolgozás.

MENU 0 számviteli rendszer kipontozásának folyamata

A kipontozás indítása a banki vagy pénztári (esetleg egyéb /értsd például kompenzáció/) naplóból indul. A naplóban a könyvelési tételhez feltétlenül szükséges adatok megadása kötelező (dátum, gazdasági esemény megnevezése, bizonylat szám, T számla és összeg illetve K számla és összeg). Ezután át kell lépni a pénzügyi nyilvántartásba, ahol ki kell keresni az illető bizonylatot, és azt egy funkciógomb (P) megnyomásával kiegyenlíteni. Ebben a rendszerben arra is lehetőség van, hogy ha a gazdasági esemény szövegét a kiegyenlítendő bizonylat hivatkozási számával kezdjük, akkor a rendszer a pénzügyi nyilvántartásba történő átlépése során automatikusan kikeresi számunkra a megfelelő bizonylatot.

A rendszer DOS-os felülete révén valóban pontozással jelöl, csak hogy nem a bizonylatot jelöli meg ponttal, hanem a napló azon tételét, ahonnan a kiegyenlítés tételét indították. A bizonylatok nyilvántartásának egyes rekordjaiban történik meg a pénzügyi rendezés megjelölése, és ha a pénzügyi rendezés teljes egészében megtörténik, akkor a bizonylatszám előtt megjelenő „-” jelet kiveszi a rendszer.

A rendszer előnyeként említhető meg, hogy a kipontozás során automatikusan rá tud keresni a kiegyenlítendő bizonylatra, így a kipontozást megkönnyíti a tételt rögzítőnek.

A rendszer hátrányaként említhető azonban, hogy a naplóból történt indításkor a könyvelési tételt a rögzítőnek ismernie kell ahhoz, hogy a kiegyenlítés folyamatát végig tudja vinni. Másik óriási hátránya a rendszernek, hogy akkor is kipontozásra kerül a napló adott tétele, ha esetleg a pénzügyi nyilvántartásba történő átlépést követően nem találjuk meg a nyilvántartásban a megfelelő bizonylatot és nem történik kiegyenlítés.

RLB-60 számviteli rendszer kipontozásának folyamata

A MENU 0 rendszerhez hasonlóan a kipontozás indítása a banki-, pénztári- vagy egyéb naplóból indulhat. A naplóban azonban csak a dátumot és a bizonylatszámot kell megadni. A rendszer a „számla kiegyenlítés” gomb megnyomásával egy listát hoz elő, amelyből kiválasztható a megfelelő bizonylat. Egy párbeszéd ablak megjelenésével felkínálja a lehetőséget, hogy milyen összegű rendezésről legyen szó, majd az összeg elfogadása után automatikusan lekönyvelődik a tétel.

Windows-os felület révén nem kipontozással jelölődik meg a pénzügyi rendezés, hanem – ahogy már említésre került – egy külön oszlopban az analitikus nyilvántartásban. A rendszer előnye a végtelenül egyszerű kezelhetőség és az automatikus könyvelés, valamint az, hogy csak azokat a bizonylatokat jeleníti meg kiválasztandóként, amelyek még nincsenek kiegyenlítve (szemben a MENU 0-val, ahol mind a kiegyenlített mind a ki nem egyenlített bizonylatokat megjeleníti).

A folyószámla nyilvántartás outputjai

Az outputok (kinyerhető információk) igen fontosak egy számítógépes program létében, mert a bevezetőben írt információk kinyerését segítik. Az outputok három formában jelenhetnek meg általában:

- nyomtatott output
- képernyőre készült output
- fájlba konvertált output

Egy számviteli rendszerben a folyószámla nyilvántartással kapcsolatban számtalan fajta output létezik (főként listák, de jellemző még a bizonylatok, egyéb munkaanyagok formájában megjelenő outputok is), ezért azok felsorolása talán lehetetlen is, de a főbb listák, amely általában minden rendszerben előfordulnak, a következők:

- Törzsadat (állomány) listák kódonként (tételes vagy tételes és szűrt)
 - Partnertörzs lista kódonként (1. számú melléklet)
 - Devizatörzs lista kódonként
 - Fizetési mód törzs lista kódonként
 - ÁFA bevallás törzs lista bevallási soronként
 - ÁFA törzs lista kódonként
 - Árfolyam lista, stb.
- Törzsadat listák egyéb jellemző szerint (tételes vagy tételes és szűrt)
 - Partnertörzs lista a partnerek neve alapján
 - Partnertörzs lista a partnerek címe alapján
 - Budapesti partnerek listája név szerint (többmenetes szűrés)
 - Fizetési mód törzs lista megnevezések sorrendjében
 - Devizatörzs lista a deviza neve alapján, stb.
- Forgalmi adatok listája (tételes)
 - Részletes lista (minden információt tartalmaz)
 - Számla lista (könyvelési tétel kivételével minden információt tartalmaz)
- Forgalmi adatok listája (tételes, szűrt) stb.
 - Részletes lista partnerenként (egyszerű szűréssel) (2. számú melléklet)
 - Részletes lista egy partnerre (többmenetes szűréssel)
 - Részletes lista partnerenként egy időperiódusra (többmenetes szűrés)
 - Részletes lista egy partnerre időpontban (többmenetes szűrés), stb.

A szűrés gyakorlatilag a teljes állományból valamilyen szempont szerinti kigyűjtést jelent. Ennek fajtái az egyszerű (egy szempont szerinti) szűrés illetve a többmenetes szűrés (egyszerre több szempontnak megfelelő adat kigyűjtése).

A MENU 0 és az RLB-60 rendszer közötti különbség először a szűrés technikájában tűnik fel. A MENU 0 rendszer a „listakészítés” parancs kiadása után különféle párbeszéd ablakokban történő kérdések segítségével készíti el a szűrt listát. Ezzel szemben az RLB-60 rendszerben a szűrés egy része az ablak alján megjelenő szűrési lehetőségekből történő választás útján történik, másrészt a táblázatos formájában megjelenő tételek egyik oszlopának fejlécére való kattintással és az oldal tetején megjelenő adott oszlopbeli szűrés kitöltésével történik. (Az oszlop fejlécére való kattintás az adott szempont szerint teszi sorba a tételeket, míg a szűrés kitöltése pedig az oda beírt szóval vagy számmal kezdődő vagy megegyező tételeket válogatja ki.)

A törzsadatok listázása a MENU 0 rendszernél csak kód szerint történhet, míg az RLB-60 rendszernél többféle szempont szerint is. Így a két rendszer közül a MENU 0 az, amelynek listázási szolgáltatását javítani kellene. Mindkét rendszer közös hátránya, hogy csak képernyőre és nyomtatóra képes a rendszer a törzsadatot listázni. Célszerű lenne, ha például Microsoft Excel-be, vagy Microsoft Word-be is lehetne törzsadatot exportálni, így ezt erőteljesen javasolnám a rendszert fejlesztőknek.

További hátránya a mikrovállalkozásoknak készült könyvelőprogramoknak, hogy legtöbbjük nem képes csak olyan lista készítésére, amely a képernyőn illetve monitoron jelenik meg. Gyakorlatom során többször tapasztaltam, hogy azért kellett kinyomtatni egy listát és elfaxolni az egyik ügyfélnek, mert bár az ügyfél és a könyvelő iroda is rendelkezett internet hozzáféréssel, a könyvelőprogram nem volt alkalmas fájlformátumú lista készítésére. Ez azonban még égetőbb hátránya a Magyarországon kapható számviteli rendszereknek (így a MENU 0-nak és az RLB-60-nak is)

Kész könyvelési programokra az a jellemző, hogy előre szerkesztett listák, lekérdezések találhatóak benne. Számos könyvviteli rendszert vizsgáltam meg, és azt tapasztaltam, hogy igen kevés az olyan programok száma, ahol további listák szerkesztésére is van lehetőség. Ez sajnos globális hátrány a mikrovállalkozásoknak készült számviteli rendszereknél. Javasolnám a fejlesztőknek, hogy teremtsék meg annak a lehetőségét, hogy a számviteli rendszerekben lehessen készíteni a beállított listákon kívül egyéb listákat is.

A vizsgált rendszerek többé-kevésbé ugyanazon listákat képesek elkészíteni, de a listák külalakja teljesen eltér egymástól. Míg az RLB-60 rendszer esztétikailag is szép listákat tud készíteni, addig a MENU 0 rendszer nem. Természetesen tisztában vagyok azzal a számviteli törvényből is ismert alapszabállyal, hogy a tartalom elsődleges a formával szemben, de miért ne legyen az általunk készített dokumentum szép? Ez talán a saját megítélésünket is befolyásolni képes. Azonban meg kell állapítani, hogy mindkét program által készített listák ugyanolyan jól használhatók.

Pénzügyi levelezés

A pénzügyi levelezés feladata általában az, hogy a vevőket tájékoztassa az aktuális tartozásukról, az esedékes késedelmi kamatokról. A pénzügyi levelezés azért kerül az outputokkal foglalkozó alfejezetbe, mert gyakorlatilag ez egy speciális output, hiszen egy standard szövegű levélbe egy olyan szűrt listát célszerű betenni, amely tartalmazza a vevő adott időpontbeli tartozását számlánként.

A pénzügyi levelezés kettős funkciója:

- a számviteli törvény által előírt időszakonként (általában üzleti évenként, de lehet sűrűbben is) egyeztető, egyenlegközlő levelek készítése
- határidőn túli követelés(ek)re való felhívás illetve a késedelmi kamat közlése

Mindkét vizsgált számviteli rendszer képes **egyenlegközlő levelek** (3. számú melléklet) készítésére, azonban külalakjukat tekintve az RLB-60 rendszer által készített levél jobb, ráadásul ugyanezen rendszerben többféle egyenlegközlő levél közül is választhatunk, sőt saját magunk a rendszerben meg is írhatjuk a standard szöveget. Ezzel szemben a MENU 0 rendszer nem képes csak egy standard levél készítésére, viszont cserébe a levél kimenthető egy fájlba, ahol tetszőlegesen módosítható. Saját tapasztalatom egyébként azt mutatja, hogy sok vállalkozás nem küldi el, de még csak el sem készíti az évenként kötelező egyenlegközlő leveleket. Ezeknél a cégeknél joggal merül fel a kérdés, hogyan készítik el a követelések leltárát, amihez nélkülözhetetlen a levél? Lehet, hogy nincs szabályozva vagy nem tudnak róla? Nem tudni, de az biztos, hogy nem csak elszigetelt esetről van szó. Ajánlatos lenne, ha a könyvelők készítenék el ezeket a leveleket a rendszerük segítségével ügyfeleik részére, azonban ők sem végzik ezt el – tisztelet a kivételnek.

A határidőn túli követelésekre történő felhívás (**felszólító levél**) készítése mindkét rendszerben lehetséges az előzőekben leírt előnyök és hátrányok mellett. Azonban itt kell megemlíteni, hogy közös hátránya a tanulmányozott rendszereknek, hogy a követelések lejáratidő szerinti csoportosítására egyik sem képes, kizárólag azt tudják figyelni, hogy lejárt-e a követelés vagy sem. Ezért javaslom a programozóknak, hogy a követelések csoportosítás lehetőségét is építsék be a rendszerükbe.

Késedelmi kamat számításra – nem meglepő módon – csak a MENU 0 rendszer képes, hiszen a partner törzsadatok között a késedelmi kamat mértékét is meg lehet adni, amíg ezt az RLB-60 rendszerben nem. Véleményem szerint a késedelmi kamat számítás fontos feladata a rendszernek, így ajánlatos lenne, ha az RLB-60 rendszer is képes lenne ennek számítására. Azonban a késedelmi kamattal óvatosan kell bánni. Gyakori jelenség ugyanis, hogy a mikrovállalkozások inkább nem kérik a késedelmi kamat összegét a nagyobb megrendelőtől vagy a fontosabb vevőktől, hiszen attól félnek, hogy elveszítik partnereiket, hiába van a felek között érvényes szerződés. Sajnos azonban előfordul az is, hogy ezek a megrendelők visszaélnak ezzel, és rendszeresen később fizetnek.

3. 4. 3. 2. A banki tételek nyilvántartása

A banki tételek nyilvántartása a pénzügyi alrendszer másik feladatcsoportja, amely a vállalkozás bankszámláin végbemenő változások elszámolásával és az ehhez kapcsolódó feladatokkal van összefüggésben.

Minden társas vállalkozó (így a mikrovállalkozások is) megalakulását követően valamely pénzintézetnél köteles legalább egy folyószámla (bankszámla) nyitására. További bankszámlák nyitása már a vállalkozás saját döntése alapján történik nem pedig kötelező erővel. A vállalkozások választhatnak többek között az alábbi bankszámla típusokból:

- elszámolási betétszámla (általános pénzforgalmi számla)
- elkülönített betétszámla (például: kamatozó, fejlesztési célú, beruházási célú, stb.)
- lekötött betétszámla (1 éven túli lekötésűek)
- deviza-betétszámla

Az, hogy egy vállalkozás *melyik banknál* vezeti a bankszámláját több dologtól függ egyszerre (például: megbízhatóság, ismertség, közelség, felszámított díjak, stb.). A mikrovállalkozásoknál azonban gyakran fordul elő, hogy az ismertség és a közelség dönt, holott nem biztos, hogy az a legolcsóbb (legkisebb díjat felszámító) bank. Ez azért is ellentmondásos, mert a mikrovállalkozások többsége árérzékeny (legalább is ezt tartják magukról). Egy pontosabb piaci felmérés vagy egy pénzügyi tanácsadó segítségével hívásával éves szinten akár több tízezer forint is megtakarítható csak a bankköltségekből.

Miután kiválasztásra került a bank, ahol a vállalkozás szeretné vezetni bankszámláját, *bankszámla szerződést* kell kötnie, amely nem csak a felek (bank, vállalkozás) adatait, a bankszámlára vonatkozó adatokat tartalmazza (2*8 vagy 3*8 hosszúságú bankszámla szám, IBAN, ami egy 34 karakter hosszúságú nemzetközi egységes bankszámlaszám és SWIFT, ami 8 vagy 11 karakter hosszú bankszerv azonosító), hanem azt is, hogy ki rendelkezhet a bankszámla felett, azaz ki az, aki a bankszámlán levő valamely összegre vonatkozó tranzakcióra szóló utasítást adhat a banknak. Ezen személyeknek a bankszámla nyitáskor jelen kell lenniük, mert a banknál az aláírásokat „banki aláírási címpéldányon” kell bejelenteni. A bankszámlanyitást követően a bankszerv tájékoztatni köteles a cégbíróságot, így azon keresztül az adóhatóságot (APEH) az ún. egyablakos rendszer segítségével. Ennek az az oka, hogy ha a társasággal szemben végrehajtást kezdeményeznek, akkor a megfelelő összeget a vállalkozás bankszámlájáról az illetékes szerv behajthassa.

A bankszámlán egyébként többféle *tranzakció* hajtható végre:

- átutalás
- inkasszó (beszedési megbízás)
- akkreditív (okmányos meghitelezés)
- készpénz felvétel és készpénz befizetés, stb.

A bank minden egyes napon, amikor valamilyen mozgás (mozgások) történik a bankszámláról *bankszámlakivonatot* köteles készíteni, amelyen tájékoztatja a bankszámla tulajdonosát, hogy adott napom milyen tranzakciók mentek végbe bankszámláján. Ezen kivonatnak tartalmaznia kell a bank- és a bankszámla-tulajdonos nevét és címét, a pénzforgalmi jelzőszámot, a bankszámla kivonat megnevezést, a nyitó értéket, a záró értéket, a tételes terhelés/jóváírás összegét, dátumát és a partner bankszámla azonosítóját valamint a terhelések/jóváírások összegét. Tranzakciót rögzíteni a számviteli rendszerben csak bankszámlakivonat alapján lehetséges.

Modern korunkban azonban számos olyan lehetőség jelent meg, amely megkönnyíti és meggyorsítja a banki ügyintézését. Például ilyenek.

- átutalási megbízás adása interneten keresztül (manuális internet-bank)
- bankszámla kivonat lekérdezése
- tranzakciók letöltése és számviteli rendszerbe feltöltése fájl formátumban
- tranzakciók feltöltése számviteli rendszerből fájl formátumban

Ezekhez azonban internet hozzáférés illetve bizonyos esetekben banki terminál kiépítése szükséges, ráadásul az is lehet követelmény, hogy a számviteli rendszer pénzügyi alrendszerének képesnek kell lennie a bankkal való real-time kapcsolatra. Számos számviteli rendszerben nincs arra lehetőség, hogy a modern kor igényét is figyelembe vevő banki nyilvántartással összefüggő feladatokat képes legyen ellátni. Sajnos ez a helyzet a vizsgált számviteli rendszereknél – MENU 0 és RLB-60-nál – is. Eleve nem adják meg a rendszert készítőknél annak a lehetőségét, hogy a banki nyilvántartással összefüggő, egy modern rendszer által ellátható feladatok közül lehessen választani. Javasolnám a számviteli rendszert készítőknél, hogy tegyék azt lehetővé, hogy egy számviteli rendszer képes lehessen ezen feladatok ellátására is. Tisztában vagyok azzal, hogy ezeknek a képességeknek a megvalósítása nem egyszerű feladat, hiszen ahány bank, annyiféle rendszer és annyiféle fájlformátum. Azonban bízom a rendszer fejlesztők képességében és remélem, hogy a kivitelezésre nem kell sokat várni.

A banki tételek nyilvántartásával összefüggő forgalmi adatok

A forgalmi adatok szerkezete és rögzítése gyakorlatilag megegyezik a két rendszerben. Egy forgalmi adat rögzítésekor meg kell adni:

- a forgalmi adat dátumát
- a bizonylat számot
- a gazdasági esemény megnevezését
- az adott bankszámlát képviselő főkönyvi számlaszámot
- a kettős könyvvitelt jellemző ellen-számlaszámot
- az összeget forintban (illetve devizában, ha szükséges)
- ha szükséges, akkor a partner nevét is

Ez teljes mértékben megfelel egy banki nyilvántartástól elvárt forgalmi adat struktúrájának. Egyedüli hátránya a két rendszernek a már említett manuális rögzítés, azaz hogy nem képesek az adott banktól fájl formátumban letöltött tételek rendszerbe történő átvételére.

A banki tételek nyilvántartásával összefüggő outputok

A MENU 0 és az RLB-60 számveteli rendszerekre az a jellemző, hogy a törzsadatok hiányossága miatt az említett törzsadatokon kívül nem készíthetők lista például a banki törzsről, mert nem is létezik. Azonban a forgalmi adatokkal kapcsolatos outputok is hiányosak, amelyek hibája abban rejlik, hogy a rendszerek nem képesek az azonos sorszámmal rendelkező bankszámla kivonatok tételeinek összegzésére. Ettől eltekintve azonban bármilyen szűréssel lekérdezhetők a forgalmi adatok. (4. számú melléklet) Javaslatom az lenne, hogy mindkét rendszerben az azonos számmal rendelkező kivonatról rögzített tételeket a szoftverek kérésre össze tudják vonni, és a listákat ez alapján legyenek képesek elkészíteni.

A modern kor követelményeinek megfelelő output a szállítók számláinak kiegyenlítésére irányuló átutalási megbízások és a vevő számlák behajtására irányuló inkasszók (beszedési megbízások) elektronikus formában való előállítás és a bankhoz történő juttatása megfelelően szűrt adatokból. Sajnálatos módon azonban egyik általam ismert mikrovállalkozásoknak készült számveteli rendszer sem képes a fenti feladat ellátására. Ez azonban ezért lenne jó, mert a kiegyenlítések biztos határidőben történnének, ezért ennek megvalósítását javasolnám a rendszer fejlesztőinek. Itt is tisztában kell lenni azzal, hogy a különféle bankok különféle rendszereket és különféle fájlformátumokat fogadnak el, ezért a javasolt változtatásnál erre is figyelemmel kell lenni.

A fenti feladat ellátásához azonban a már említett módon szűrt listára van szükség. A rendszernek arra is figyelemmel kell lennie, hogy a szűrt lista nem minden tétele kell, hogy átutalásra kerüljön, illetve a listán szereplő bizonyos tételek összevonhatóak lehetnek (például azonos szállító esetén). Ennek megvalósításához külön funkciógombok szükségesek (például: a listán „pipával” szerepeljenek a kiegyenlítésre kijelölt tételek, de egy-egy „pipa” önállóan eltüntethető legyen, így az adott tétel nem kerülne rendezésre. Másik példa, hogy az azonos partnerrel kapcsolatos tételek összevonását egy gomb megnyomásával el lehessen érni, és így történjen meg a kiegyenlítés.)

Minderre azért van szükség, mert csökkenti a hibás tételek számát, meggyorsítja és megkönnyíti a pénzügyi és a számviteli munkát.

3. 4. 3. 3. A pénztári tételek nyilvántartása

A pénztári tételek nyilvántartása a pénzügyi alrendszer harmadik feladatesoportja, amely a vállalkozás házipénztárában (házipénztáraiban) végbemenő változások elszámolásával és az ehhez kapcsolódó feladatokkal van összefüggésben.

Minden társas vállalkozás megalakulását követően azonnal létesít legalább egy házipénztárat, amelynek feladata a készpénz- és az egyéb értékek forgalmának lebonyolítása. A későbbi működés során további házipénztár(ak) nyitható(k) a vállalkozás igényei szerint. A gazdálkodóknál minden házipénztár a számviteli törvényben meghatározott számviteli politika keretén belül elkészítendő pénzkezelési szabályzat alapján működik, amelynek tartalmaznia kell:

- a pénzforgalom bizonylati rendjét
- a bizonylatok feldolgozásának, elszámolásának és nyilvántartásának rendjét
- utalványozási-, az ellenőrzési- és felelősségi rendet
- biztonsági szabályokat

Minden a házipénztárban végbement készpénzforgalomról azonnal bizonylatot kell kiállítani (*bevételi illetve kiadási pénztárbizonylat*), amely történhet manuálisan (tömbben történő szabályszerű kiállítással) illetve számítógépes program segítségével. Kiadási pénztárbizonylatnál fontos megjegyezni, hogy a pénztáros csak azt a kiadást teljesítheti, amelyet előzőleg az engedélyezésre jogosult személy utalványozott.

A gyakorlatom során több kisvállalkozásnál tapasztaltam, hogy a bevételi és kiadási pénztárbizonylatokat nem töltik ki időben vagy egyáltalán nem is törődnek vele. Ehelyett azokat a könyvelő állítja ki az általa használt könyvelőprogram segítségével, aminek viszont az a hibája, hogy nem felel meg a törvényi szabályozásnak a kiállítás idejét tekintve. Ennek gyakorlatán azonban azért nem lehet változtatni, mert ezen feladat ellátásához egy külön program vagy egy hozzáértő ember szükséges, amit a mikrovállalkozások többsége nem engedhet meg magának, így vállalják azt a következményt, hogy ellenőrzés során megbüntethetik őket.

A számviteli politikában meghatározott időszakonként, de mikrovállalkozásoknál is legalább havonta **időszaki pénztárjelentést** kell kiállítani, amely a nyitó- és a részletes záró pénzkészletet, az időszak során történt tranzakciókat időrendben, az esetleges eltéréseket, hitelesítő aláírásokat tartalmazza. Az esetleges eltérésért a pénztáros a felelős. Meghatározott időpontokban a vállalkozás belső ellenőre **rovancsolás** keretében ellenőrizheti a pénztáros munkáját. A rovancsolás megkezdésekor a pénztárosnak le kell zárnia a pénztárat, meg kell állapítania a készpénz és egyéb értékek állományát valamint azt össze kell vetnie a könyvekben szereplő értékkel. Az ellenőrzéskor tapasztaltakat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A felelősségi kérdés megállapítása az ellenőr feladata a pénzkezelési szabályzat és a pénztáros munkaköri leírása alapján.

Léteznek ún. **bolti pénztárak** is. A bolti pénztárban kizárólag az értékesítésből és főpénztárból történő átvételből származik készpénz bevétel illetve a pénzkezelési szabályzattól függően kiadás:

- csak házipénztárba (főpénztárba) történő átadás révén keletkezik vagy
- az adott bolttal kapcsolatos közvetlen kiadások révén keletkezik (például: bérfizetés, árubeszerzés, egyéb beszerzések, stb.) vagy
- az előbbieket kombinációja

Bolti pénztárakban egyébként általában pénztárgép működik, amelyet a nap végén le kell zárni és egy záró bizonylat nyomtatása révén lehet megállapítani a napi bevételt, amelyről pénztárelszámolást kell készíteni. (5. számú melléklet).

Egyre jellemzőbb és egyre elterjedtebb lesz a boltokban a bankkártyával történő fizetés, amelyet a két nagy bank (OTP és K&H) POS-terminálja segítségével lehet megvalósítani. Ezek a terminálok alkalmasak a korszerűbb pénztárgépekkel való kommunikációra, így elegendő csak a pénztárgépbe bevinni az árat, amely átadja a terminálnak a végösszeget,

amely segítségével a vevő bankszámlájáról le lehet emelni a megfelelő összeget. Azonban nem minden pénztárgép képes a terminállal való kapcsolatteremtésre. Ezeknél sajnos elkerülhetetlen a többszörös munka, mert a pénztárgépbe történő beütés után a terminálba ismételten be kell ütni a végösszeget. Egyébként bárhogy is történjék a két eszköz közti kapcsolat, a POS terminált is nap végén le kell zárni, amelyből szintén egy elszámolásra alkalmas bizonylat került kinyomtatásra.

A pénztárban lévő *egyéb értékekről* olyan nyilvántartást kell vezetni, hogy abból megállapítható legyen az azonosítójuk, a forgalmuk és záró értékük. Ilyen egyéb értékek például a csekkek és az értékpapírok.

A fentiekkel kapcsolatban meg kell továbbá említeni a 2000. évi C. törvény 168. §-át, amely a szigorú számadásról szól. „A készpénz kezeléséhez, más jogszabály előírása alapján meghatározott gazdasági eseményekhez kapcsolódó bizonylatokat, továbbá minden olyan nyomtatványt, amelyért a nyomtatvány értékét meghaladó vagy a nyomtatványon szereplő névértéknek megfelelő ellenértéket kell fizetni, vagy amelynek az illetéktelen felhasználása visszaélésre adhat alkalmat, szigorú számadási kötelezettség alá kell vonni. A szigorú számadási kötelezettség a bizonylatot, a nyomtatványt kibocsátót terheli. A szigorú számadás alá vont bizonylatokról, nyomtatványokról a kezelésükkel megbízott vagy a kibocsátásukra jogosult személynek olyan nyilvántartást kell vezetni, amely biztosítja azok elszámoltatását.”

A pénztári tételek nyilvántartásával összefüggő forgalmi adatok

A pénztári tételek nyilvántartásával kapcsolatos forgalmi adatok szerkezete és rögzítése gyakorlatilag megegyezik a két vizsgált rendszerben. Egy forgalmi adat rögzítésekor meg kell adni:

- a forgalmi adat dátumát
- a bizonylat számot
- a gazdasági esemény megnevezését
- az adott bankszámlát képviselő főkönyvi számlaszámot és ellen-számlaszámot
- az összeget forintban (illetve devizában, ha szükséges)
- ha szükséges, akkor a partner nevét is

Ez teljes mértékben megfelel egy pénztári nyilvántartástól elvárt forgalmi adat struktúrájának.

Mindkét rendszernek egyik nagy hátránya a manuális rögzítés. Javaslatom az lenne, hogy a rendszereknek legyen egy olyan adott vállalkozásnál lévő „modulja”, amelyben rögzítésre kerülhetnek a pénztári forgalmak úgy, hogy az előforduló események már előre definiálva vannak (azaz a rendszer tudja, hogy hogyan kell könyvelnie), így bárki képes egy bizonylat rögzítésére. Ezzel persze feloldódna az az anomália is, ami a bevételi és kiadási pénztárbizonylatok kiállítását illeti, hiszen a helybeli rögzítés után azonnal lehetne nyomtatni a bizonylatokat. A programok „moduljából” pedig kinyerhetők lennének a rögzített tételek, amelyeket a könyvelő csak leellenőriz és máris véglegesít a nyilvántartásban.

További hátránya a rendszereknek a már említett valuta/deviza kezelés. Ezt a hiányosságot talán úgy lehetne megszüntetni, hogy a könyvelés helyéről kiszervezett „modul” alkalmas lenne arra, hogy csak valutaértéket rögzítsen (vállalkozás pénztárában helyben) és a könyvelésre érkezett adatokat a könyvelő saját adatbázisából kiegészítve forintosítaná azokat.

Az utóbbi két javaslat megvalósításának nehézségeivel én is tisztában vagyok. A mikrovállalkozások azon rétegének ajánlanám az ilyen lehetőséget, ahol hozzáértő (képzett) pénztáros dolgozik. Ahol nincs ilyen, mert például a pénztáros maga az egyik vezető, ott maradjon meg az eddigi rendszer, így a rendszernek a beállítása során kellene felajánlania a két lehetőség közti választást.

A pénztári tételek nyilvántartásával összefüggő outputok

A már korábban is bemutatott különféle módszerekkel szűrt listák lekérdezhetők a rendszerből (például: adott időszak adott pénztárában szereplő forgalom, különféle pénztárak egyenlegei adott időpontban, stb.). Ezen funkciócsoporton belül azonban megjelenik a bizonylat is, mint output (például: bevételi és kiadási pénztárbizonylat, pénztárjelentés)(6-7. számú melléklet).

Az outputokra ugyanaz a jellemző, mint a folyószámla nyilvántartásnál már említetteknél, hogy az RLB-60 esztétikailag szebb bizonylatokat készít, viszont az RLB-60 hátránya, hogy a pénztárbizonylatok tartalma hiányosabb (nem tartalmazza a rögzített tétel szerkezetét csak a végösszeget és az aláírásoknál is hiányzik a könyvelőre vonatkozó rész). Erre azonban már korábban felhívtam a figyelmét az RLB-60 program készítőinek, akik visszaigazolták a hiányt és megerősítették, hogy 2007-től a rendszerüket továbbfejlesztik.

3. 4. 3. 4. A költségvetési kapcsolatok

A költségvetési kapcsolatok a pénzügyi alrendszer egyik igen széleskörű feladatcsoportja, amely az adott vállalkozás illetve a központi költségvetés, a helyi önkormányzatok és a nyugdíj- illetve az egészségbiztosítási szervek közti kétirányú kapcsolattal összefüggő feladatokat látja el, melynek célja, hogy olyan adatokkal, táblázatokkal lássa el a vállalkozást, hogy segítse az adóbevallások, támogatás igénylések, adatszolgáltatások összeállítását.

A „költségvetés” kifejezés a definícióban szereplő szervezetekre (APEH, helyi önkormányzat, Nyugdíjbiztosító, Egészségbiztosítási Pénztár, stb.) utal. A kétirányú kapcsolat pedig arra vonatkozik, hogy ezekkel a szervezetekkel szemben kiutalási igénye lehet a vállalkozásnak illetve bevallási és befizetési kötelezettsége is. A mikrovállalkozásokat is érintő adónemek a 2007. évben érvényes adómértékek és szabályok szerint kerülnek bemutatásra az érintett számviteli rendszerek tükrében. Azért a 2007-es évi, hiszen az Országgyűlés által elfogadott adójogszabályok 2006. évre vonatkozó leírása (az eltelt év miatt), már nem lenne aktuális.

<i>Bevallási és befizetési kötelezettség</i>	<i>Kiutalási igények</i>
Általános forgalmi adó (ÁFA) Társasági adó (TAO) Járulékok Személyi jövedelemadó (SZJA) Helyi iparüzési adó (HIPA) és egyéb helyi adók Házipénztár adó Különadó Egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) Adatszolgáltatások	Fogyasztói árkiegészítés Táppénz Családi pótlék

6. számú táblázat: Néhány kiemelt adónem és kiutalási igény

ÁFA – általános forgalmi adó

A jelenleg hatályos ÁFA törvény meghatározza, hogy a vállalkozás az alapításakor illetve működése során a 4 000 000 Ft-os éves szintű árbevételi küszöbérték alatt nem köteles ÁFÁ-ját az általános szabályok szerint megállapítani, választhat alanyi adómentességet. Ugyancsak nem köteles az általános szabályok szerint megállapítani adóját az a vállalkozás sem, amely az EVÁ-t választotta. Ezekben az esetekben a számviteli rendszernek nincs listakészítési kötelezettsége, hiszen a törvény mentesíti a vállalkozást az adófizetési és adóbevallási kötelezettség alól.

Ha azonban a fenti küszöbértéket túllépi a vállalkozás éves árbevétele vagy kijelentkezik az EVA hatálya alól, akkor már általában az általános szabályok szerint kell megállapítani adóját. (8. számú melléklet)

Ahhoz, hogy a számviteli rendszer költségvetési kapcsolatokat kezelő része tudja, hogy kell-e ÁFA-listát készítenie vagy sem, a rendszer paraméterezésekor célszerű megadni alanyi adómentes-e a cég vagy sem. Sajnos ez a beállítás csak a MENU 0 rendszerben tehető meg, míg az RLB-60 rendszerben nem.

Fontos, hogy a vállalkozás az ÁFÁ-ját milyen gyakran kell bevallja, ha nem alanyi adómentes. Erre az adózási szabályok adnak egyértelmű útmutatást. Az ÁFA bevallás gyakorisága elehet:

- Havi bevallás (ha a fizetendő adó éves szinten meghaladja az 1 000 000 Ft-ot)
- Negyedéves bevallás (az elszámolandó adó meghaladja évente a 250 000 Ft-ot)
- Éves bevallás (minden más esetben)

Nehezen lehetne beállítani a vizsgált rendszerekben, hogy azt figyelje, hogy melyik sávba esik a vállalkozás, így milyen gyakran kell ÁFÁ-ját bevallani. Mikroállalkozásoknál ez nem is annyira lényeges, mert az a lekért listából már eleve megállapítható.

Ahhoz, hogy az ÁFA bevallást össze tudjuk állítani olyan listát kell készítenie a számviteli rendszernek, amelyből megállapítható

- az adó alapja és az adó összege bevallási soronként részletezve (ezzel különböztetve fizetendő- és levonható ÁFÁ-ra)
- teljesítés időpontja
- számla (számlát helyettesítő okmány) száma
- partner neve

Ehhez azonban az ÁFÁ-s tételek rögzítésekor szükség van két törzsadat rendszeres használatára: az egyik az ÁFA kulcsa törzs, a másik az ÁFA-bevallás sor törzs. Mindkét rendszer használja is ezeket az egyszerű törzseket. Egyszerű azért, mert kódból és megnevezésből állnak.

Miután a lista elkészült a hibák elkerülése végett az ÁFA-listát (időszakra szűrt, bevallási soronként csoportosított) manuálisan ellenőrizni kell, azaz össze kell vetni a rögzített tételt a nyilvántartásban szereplővel. Ha eltér, akkor javítani kell. Ha nem tér el, akkor a korszerűbb rendszereknél (mint az RLB-60 is) exportálást lehet kérni az adott időszakra.

Az export fájlt az ABEV 2007 rendszer fogja majd fogadni, ahol a szükséges adatellenőrzések után elmenthető a kész bevallás (0765 számú) és az EBEV rendszeren interneten keresztül elküldésre kerül az APEH számára, aki visszaigazolja a fogadott bevallás elküldését.

(ÁFA-EXPORT FILE: nem csak a bevallási sorokba tartozó tételek összegzését tartalmazza, hanem az adott vállalkozás adatait (név, adószám, cím, bankszámlaszám), és a bevallás adatait is (milyen bevallás, melyik időszak))

TAO – társasági és osztalék adó

A gazdálkodó szervezetek a tárgyévi eredményük, könyvelésük teljessé tétele után a 0729-es nyomtatványon vallják be fizetendő társasági adójukat a 2007. év eredménye után. Az adószámításnál kiinduló alap a vállalkozás adózás előtti eredménye. Ezt az információt a számviteli rendszer segítségével állapítható meg, tudniillik a számviteli alrendszer egyik funkciója, hogy forintban (ezer forintban) összeállítsa az eredménykimutatást. A társasági adó megállapítása ABEV rendszerben kerül megállapításra. Mikroállalkozásoknál a módosító tényezők megállapítása nem nehéz feladat, azonban szinte lehetetlen összegyűjteni a számviteli rendszerrel az egyes adóalap-módosító tételeket, ezért az adó meghatározása csak manuális úton történhet. (2007-ben megjelenik az elvárt adó fogalma a társasági adóval kapcsolatban, amely szerint legalább az eladott áruk beszerzési értékével csökkentett összes bevétel * 2% * 16% az adó összege, ha ez pozitív)

Meg kell említeni, hogy a tárgyévre kiszámított társasági adó összege lesz a vállalkozásnál a következő évi társasági adóelőleg összege úgy, hogy az adóelőleget négy egyenlő részre bontva negyedévente kell az adóhatóságnak megfizetni. Fontos, hogy az a vállalkozás, amelynek éves árbevétele meghaladja az 50 millió forintot, tárgyév december 20-áig feltöltse a társasági adó befizetett összegét a várhatóan fizetendő társasági adó összegére. Ennek elmulasztása szankciókkal jár! Véleményem szerint ez az állami költségvetés pénzforgalmi mérlegének javítását célozza, mert a fizetendő adó valójában a bevallás benyújtásával egyidejűleg lenne esedékes, de annak befizetését korábbra ütemezték.

Járulékok

A bérelszámolással foglalkozó alrendszerben a bérelszámolást követően összegzésre kerülnek az alkalmazotti szinten számfejtett különféle járulékok fajtánként. Ebbe a csoportba tartozik: a munkaadói (3%) és munkavállalói járulék (1,5%), az egyéni (8,5%) és vállalkozást terhelő (21%) nyugdíjbiztosítási valamint az egyéni természetbeni- (4%), az egyéni pénzbeli- (3%) illetve a vállalkozást terhelő (8%) egészségbiztosítási járulék.

Ezt a listát kell elkészítenie a rendszernek. A MENU 0 nem képes ezen lista összeállítására, hiszen nem rendelkezik munkaügyi alrendszerrel, viszont az RLB-60 is csak némi módosítás után, mert az egyéni és a vállalkozást terhelő nyugdíj és egészségbiztosítási járulékot nem adja össze. Erre irányuló javaslatomat már korábban jeleztem a rendszer fejlesztői részére, akik szívesen vették azt és a változtatásra irányuló ígéretet megtették.

SZJA- személyi jövedelemadó

A bérelszámolással foglalkozó alrendszerben kerül a személyi jövedelemadó egy részének meghatározása úgy, hogy az egyénileg számfejtett személyi jövedelemadó összegét összevonja a rendszer és kiadja a fizetendő összeget. Az előbb említett adó a dolgozókat terheli, azonban nem csak ilyen fajtája van ennek az adónemnek.

2006. szeptember 1-jétől érvényes szabály, hogy a céges telefon magáncélú használata adóköteles. Ha a vállalkozás nem tudja elkülöníteni telefonszámlájában a magáncélú használatot, akkor a számla végösszegének 20%-a tekintendő magáncélú használatnak, ami után 54% (!) személyi jövedelemadót kell fizetni. Ezen adóval növelt magáncélú használat lesz az alapja a TB járuléknak (29%) illetve a munkaadói járuléknak (3%). Ez a drasztikus adóváltozás a cégek vezetőinek véleménye szerint ellehetetleníti a kisvállalkozásokat, amely véleménnyel egyébként teljesen azonosulni tudok. De visszatérve a vizsgált rendszerekhez, megállapítható, hogy kizárólag az RLB-60 rendszer az, amelyik ezen listákat is el tudja készíteni. Javaslatom az lenne a MENU 0 rendszert fejlesztőknek, hogy ezen a területen igen csak elmaradott rendszerüket mihamarabb fejlesszék, mert csakhamar el fogják veszíteni a piaci versenyt.

HIPA és egyéb helyi adók

A helyi iparüzési adó (HIPA) az egyik legkönnyebben számítható adónem, mégis a vizsgált számviteli rendszerek egyike sem képes adószámításra illetve olyan lista előállítására, amely az adó alapját és értékét határozná meg. Az adó alapja az eladott áruk beszerzési értékével, az eladott (közvetített) szolgáltatások értékével és az anyagköltséggel csökkentett árbevétel és fele kamatbevétel. Ezeket pedig a számviteli alrendszer külön-külön képes kiszámolni. Javaslatom az lenne, hogy építsenek be mindkét rendszerbe olyan funkciót, amellyel ki lehet számítani ezt az adónemet. Érdekes módon többféle önkormányzatnál többféle bevallást segítő internetes oldal létezik. (például Budapesten csak interneten keresztül lehet kitölteni a bevallást vagy hagyományos bevalláson kézzel, illetve Pécssett pedig hasonló rendszer segítségével, mint az ABEV, csak ott PABEV-nek nevezik.)

Az egyéb helyi adókat kivetés alapján állapítja meg az illetékes önkormányzat, így arról nem kell adóbevallást készíteni, ezért a számviteli rendszerben nincs szükség ilyen adószámítási, listakészítési funkcióra. (Például egy építményadó nyilván a hasznos alapterület és az adótétel szorzataként állapítható meg, de hiába számítanánk ki az adót, meg kell várni az önkormányzat határozatát.)

Házipénztár adó

Szakedolgozatom írása közben (2006. november 13-án) az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezte erről az adóról szóló törvényt. Egyébként az RLB-60 rendszer fejlesztői már korábban beépítették a házipénztáradó-számítással kapcsolatos funkciót programjukba, mert jogosan hitték, hogy érvényes adóról van szó. Azóta kiderült, hogy ez nem így van. Így azt kell javasolnom, hogy a házipénztár adó számítás funkciót a felhasználók számára tegyék „láthatatlanná”.

Különadó

Ezt az adót úgy ismerte meg a nagyközönség, hogy ez a „szolidaritási adó”. Ám ez az elnevezés csak egy jelzője a különadónak, olyan jelző, mint az örökösödési illetékre a „haláladó”. A vállalkozásokra vonatkozó különadó alapja egy-két módosító tényező kivételével ugyanaz, mint a társasági adónak. Mivel a társasági adót sem lehetett számíttatni, így lista sem készíthető egyetlenegy programmal sem – legalább is mikrovállalkozások szintjén az adóalap módosító tételeket felesleges és bonyolult is lenne bemutatni egy számviteli rendszerben.

Adatszolgáltatások

A vállalkozásokat nem csak adóbevallási, hanem adatszolgáltatási kötelezettség is terheli főként alkalmazottaik vonatkozásában. Az adatszolgáltatáshoz a korszerűbb programok nem listát készítenek, hanem egy olyan speciális outputot, amelyet az adatszolgáltatás adatstruktúrájának megfelelő export fájl formában készítenek el, és ezeket az ABEV illetve NYENYI rendszerbe át lehet tölteni, ahonnan megfelelő módon az illetékes hatóságnak tovább lehet juttatni (Például mágneses adathordozó /floppy/, internet). A vizsgált számviteli rendszerek közül csak az RLB-60 rendszer képes ilyen export fájlok készítésére, mint például

<i>Bevallás jele</i>	<i>Bevallás tartalma</i>
EMMA	Munkavállaló bejelentése illetve kijelentése a vállalkozásban (2007. január 1-jével megszűnik)
JELENT	Az illetékes Egészségbiztosítási Pénztár felé történő munkavállalói, tagi, megbízási és egyéb jogviszonybeli be- illetve kijelentések (ezt fogja felváltani a 07T1041)
NYENYI	Foglalkoztatottak (egyéni illetve vállalkozást terhelő) nyugdíjbiztosítási járulékot képező jövedelmének jelentése (2007-es évre már nem kell benyújtani)
060100 és 060110	Magánnyugdíjpénztári tagdíjbevallás havonta (2007. január 1-jével megszűnik)
07T1041	Alkalmazottak be- illetve kijelentése az APEH felé
0708	Foglalkoztatottak adó és járulékköteles jövedelmének jelentése havonta foglalkoztatottanként
0708..	Magánnyugdíjpénztári tagdíjbevallás az APEH felé (pontos száma még nem ismert)

7. számú táblázat: Néhány a vállalkozások által benyújtandó kiemelt adatszolgáltatás

EVA – egyszerűsített vállalkozói adó

Az egyszerűsített vállalkozói adó igen különös kérdés, tudniillik a vállalkozás választhat, hogy a számviteli törvény hatálya alatt marad-e vagy sem. Ha a számviteli törvény hatálya alatt kíván maradni, akkor a különféle nyilvántartás-vezetési szabályok ugyanúgy vonatkoznak rá, mint társaikra. Ha azonban nem marad a számviteli törvény hatálya alatt, akkor elegendő csak bevételi és járulék-nyilvántartást vezetnie. Az adóval kapcsolatosan igen nehéz olyan listát készíteni, amely az adó alapjának illetve összegének megállapítására szolgált, ugyanis a bruttó bevételt korrigálni kell olyan tényezőkkel, amely igazán nehezen állítható be egy listába. Ezért a rendszereknek csak a bevételeket célszerű listázni.

Ha nem marad a vállalkozó a számviteli törvény hatálya alatt, akkor nem szükséges könyvviteli rendszert fenntartania, elegendő a www.kulcssoft.hu weboldalról az ingyenes EVA nyilvántartót letöltenie, amely megfelel mindenféle nyilvántartási kötelezettség ellátásához.

Meg kell említeni, hogy az EVA hatálya alá történő bejelentkezés szigorú feltételekhez kötött, míg az onnan való kijelentkezés sem egyszerű, ugyanis ha a vállalkozás azt választotta, hogy kilép a számviteli törvény hatálya alól, akkor az EVA alóli kijelentkezéskor köteles független könyvvizsgálóval beszámolót készíttetni illetve hitelesíttetni. Ennek komoly anyagi vonzata van. Nem is beszélve arról, hogy 2006. szeptembertől az EVA a korábbi 15%-ról 25%-ra emelkedett, egyetlen adónemnél soha nem tapasztalt mértékű emelkedést mutatva. Ezért komolyan el kell gondolkozniuk az EVÁ-s vállalkozásoknak, hogy nem érné-e meg visszatérni a normál adózáshoz.

Költségvetési kiutalási igények

Költségvetési kiutalási igények közé tartozik a fogyasztói árkiegészítés, a dotáció, a meliorációs támogatás, reorganizációs támogatás, exporttámogatás, stb. Ezen támogatások igénylésének feltételül szabott alapvető elvárásoknak való megfelelés után (amelynek vizsgálatára nem lehet egy könyvelő programot sem beállítani) jogosult a vállalkozás a támogatásra. A támogatás igényléséről szóló bevallást az illetékes APEH felé kell a vállalkozásnak továbbítania. A bevalláshoz szükséges különféle adatokat (mezőgazdasági termőterület, termék előállítás költségei, értékesítés, stb.) kell a rendszernek szolgáltatnia. Ezen adatok szolgáltatására sok rendszer képes, így a vizsgált rendszerek is, ezért ez pozitívként említhető meg értékelésükkor.

3. 5. Fejlesztési tanácsok az RLB-60 rendszerrel kapcsolatban

Dolgozatom célja az volt, hogy az integrált RLB-60 és a szigetrendszer MENU 0 bemutatása során számos ponton fejlesztési tanácsot adjak az RLB-60 rendszert készítőknél, hogy hogyan tudják vonzóbbá tenni rendszerüket, és hogy az RLB-60 kettős könyvviteli rendszer olyan rendszerré váljon, amely modern korunk elvárásainak is megfelel, hogyan lesz az a könyvelők álma. Ezeket a tanácsokat nem kívánom megismételni, helyette sokkal inkább egy olyan típusú fejlesztési tanácsot adnék, amelyről eddig még nem volt szó. Ez pedig nem más, mint a controlling bevezetése és alkalmazása a mikrovállalkozásoknál az RLB-60 rendszer segítségével. Ehhez azonban tudni kell, hogy a controlling nem más, mint a „vezetés alrendszere, amely a tervezést, az ellenőrzést, valamint az információ ellátást koordinálja.” [Dr Körmendi Lajos – Dr Tóth Antal: A controlling elmélete és gyakorlata 22. oldal]

A controllingot jellemzi a jövő-, a cél-, a szűk-keresztmetszet-, a költség- és a döntésorientáltság, amelyből kitűnik, hogy sok-sok feladatot kell ellátni ahhoz, hogy a kritériumoknak megfelelően egy mikrovállalkozás. Ezen széles területből azonban csak a könyvviteli rendszerben megvalósítható tervezés és eltéréselemzésre helyezem a hangsúlyt.

Tervezés során a vállalkozás egyik szakembere vagy a vezető (szélsőséges esetben akár a könyvelő) megbecsülheti, kiszámíthatja különféle módszerekkel, hogy milyen költséggel dolgozzon a vállalkozás az adott évben (években).

- A fix költségek tervezése viszonylag egyszerű feladat, mert annál csak az árváltozással illetve szinteltolódás esetén értékváltozással kell csak számolni.
- A változó költségek tervezése a bonyolult feladat, ahol az érték, a volumen, a minőség és egyéb tényezők változásával is kell számolni.

A tervszámok kialakítása azonban nem lehet egy könyvelőprogram feladata. Az azonban bizonyos, hogy a tervezéshez szükséges információkat bármilyen egyszerű könyvelőprogram képes szolgáltatni. A tervezést követően a tervszámokat le kell vetíteni számvitelben is ismert költségfogalmakra (anyagköltség, igénybe vett szolgáltatás, bérköltség, stb.) illetve ha lehet, akkor ezek összetevőire is. (például: igénybe vett szolgáltatás esetén a könyvelési díj, az ügyvédi díj, a fénymásolás költsége, a karbantartás költsége, stb.)

Ezeket a tervszámokat az adott főkönyvi számhoz kell rendelni, majd időszak könyveinek lezárását követően (esetleg folyamatosan is) össze lehet vetni a terv-tény adatokat, amely alapul szolgálhat a vállalkozás hatékonyságának és gazdaságosságának fejlesztéséhez. Említettem volt, hogy mikrovállalkozási szinten nem érdemes a tervezéssel bajlódni. Ezt első körben azért is tartottam igaznak, mert érteni kell a tervezéshez, és ismerni kell módszereit, amelyeket csak bizonyos szakemberek értenek, tehát szakértőt kell alkalmazni. Azonban ennek költsége többszörösen megtérülhet egy-egy vállalkozás számára. Az eleve hatékonyan és eredményesen működő vállalkozásnál az eredmény további növelése, a kevésbé hatékony vállalkozásnál akár a negatív eredmény pozitívvá történő változása is lehet a végeredménye a controlling alkalmazásának. Emiatt korábbi állításomat felülbírálván azt mondhatom, hogy ahol a controlling költségei alul maradnak az egyéb költségek csökkentésének vagy az árbevétel növekedésének (vagy mindkettő) értékével szemben, ott érdemes megvalósítani a controllingot (azon belül a tervezést).

Hogyan jöhet ez szóba a pénzügyi alrendszerrel kapcsolatban? Tudjuk, hogy a pénzügyi alrendszer a beszerzési-, értékesítési- és logisztikai alrendszerrel is kapcsolatban van. A controlling ezen kapcsolódó területek optimalizálásával a pénzügyi alrendszer által közölt adatokon keresztül tudja a terv-tény összehasonlítást végrehajtani. Ráadásul a pénzügyi controlling alkalmas a pénzszükséglet, a pénzfedezet és a pénzforgalom tervezésére is. A hatékonyság ott érhető nyomon, hogy a pénzszükséglet és pénzfedezet különbségével mit tud kezdeni a vállalkozás.

- Előre jelzett pénzhiány esetén megtalálhatja a vállalkozás a legolcsóbb finanszírozási forrást, mert előre tudott készülni rá és nem kellett ész nélkül kapkodnia és kedvezőtlen kondíciók mellett hitelt felvennie.
- Előre jelezett pénzfelesleg esetén a vállalkozás megtalálhatja azt az optimális befektetési lehetőséget, amely a legnagyobb hasznot hozza a vállalkozásnak, így nem kerül olyan helyzetbe, hogy a pénzfelesleg befektetés nélkül maradván veszítsen értékéből.

Mindezek miatt javasolnám a rendszerfejlesztőknek, hogy egy, a controllinggal foglalkozó funkciót is készítsenek el rendszerükben, úgy, hogy nekik is megérje, tehát csak azok a könyvelők láthassák ezt a funkciót, akik kifizették annak árát.

Gyakorlati megvalósítás

A tervezés, mint ahogy említettem nem tartozik bele a rendszer feladatai közé, azt szakember végzi el.

1. A kiszámított és költségnemenként és/vagy költségviselőnként és költséghelyenként lebontott költségterveket az adott főkönyvi számlához (költségszámlához) kell úgy rendelni, hogy azt a törzsadatokban egyik elemként jelenjen meg. A hozzárendelés történhetne éves szintű és havi, negyedéves vagy féléves bontásban.
2. Időszak könyvelését lezárva (vagy a már említett módon folyamatában) lehessen összehasonlítani a terv-tény adatokat. Az összehasonlításhoz egy olyan listát nyomtasson a program, amelyben a terv és tény adatok szerepelnek külön oszlopban költségnemenként és/vagy költségviselőnként és költséghelyenként, továbbá szerepelnek benne az eltérések összegei és az eltérés %-a. Mindez lekérdezhető legyen adott évre éves szinten, havonta, negyedévente vagy félévente.
3. A főkönyvi számhoz nem rendelhető tervadatokat (mint a pénzszükséglet, pénzfedezet) a program olyan táblázatban kellene, hogy tárolja, ahol a tervadatokat és a tényadatokat is kézzel kell beírni (ha a program nem tudná számítani az adott jellemző értékét). A lekérdezés során a programnak automatikusan számolnia kellene a terv-tény adatok eltérését értékben és %-ban.

Természetesen megvalósítható más formában is a program fejlesztése, de erősen ajánlom a rendszert fejlesztőknek, hogy minél egyszerűbb és látványos (akár az adatok grafikus ábrázolásával bemutatott adatok) legyen a controlling funkció.

Meg kell említenem, hogy a controlling által készített eltéréselemzések főként a vállalkozás (így a mikro-vállalkozások) vezetésének készültek, hogy döntéseiket megalapozhassák. A költségek tervezése és az eltéréselemzés azonban tetszőlegesen be is mutatható a vállalkozás beszámolójában (kiegészítő melléklet specifikus részében). Azok a vállalkozások, ahol netán ezt az információt ezen formában közkinccsé tennék, segíthetnék más vállalkozások controllingjának ellátását illetve megszervezését, hiszen ez a tudományág igen fiatal, és folyamatosan fejlődik, folyamatosan új eljárások és módszerek kerülnek napvilágra.

4. fejezet

A pénzügyi alrendszer értékelése mutatókkal

Amikor egy mérlegképes könyvelő elkezdi gyakorlatát több könyvelőprogrammal is meg fog ismerkedni munkája során. Ezen programok közül legalább egyen dolgozni is fog közülük, hiszen egy könyvviteli szolgáltatást nyújtó szakembernek kötelező 3 év szakmai gyakorlatot eltöltenie a bizonyítványa megszerzése után, hogy önállóan is dolgozhasson. Lesznek azonban olyan számviteli programok is, amelyet ún. demó-verzióban fog megismerni (mert a legtöbb ilyen programnak van megismerést szolgáló próba-verziója). Mivel számtalan könyvviteli program létezik Magyarországon, ezért azok közül valamilyen objektív mutatók segítségével egy kisebb csoportot lehet képezni, amelyből már lehetséges a választás. A csoport kialakítására azért is van szükség, mert egy kisebb csoportból könnyebb választani, mint egy óriási halmazból. Nyilvánvaló, hogy a kiválasztott csoport tagjai az objektív mutató(k) alapján a legjobbakból fog állni. Ha ez így van, akkor hogyan lehetséges a legjobbak közül választani? Itt már az objektív mutatók nem segítenek, ezért szükséges néhány szubjektív mutató alkalmazására is. Ezen szubjektív mutatókat is lehet standardizálni. Ezen egyen-szubjektív mutatókra kívánok némi iránymutatást adni (szakdolgozatom témája miatt főleg a pénzügyi alrendszereket érintően).

Nézzük, hogy milyen szubjektív mutatókkal lehet értékelni a pénzügyi alrendszert! Ehhez azonban tudni kell, hogy csoportba foglaltam a számítható mutatókat azért, hogy áttekinthetővé, rendszerezetté váljon a mutatórendszer.

- Képességi mutatók
 - Rögzítési idő
 - Készíthető kimutatások száma
- Jelenérték számításon alapuló mutatók
 - Pénzügyi alrendszer számított ára
 - Nettó jelenértékű ráfordítás
- Komplex pontozás

KÉPESSÉGI MUTATÓK

Ez olyan szubjektív mutatók halmaza, ahol a könyvviteli programmal kapcsolatos beviteli (input), kinyerési (output) és akár a feldolgozási jellemzők kerülhetnek bemutatásra.

Rögzítési idő (jele: $R_{idő}$)

A rögzítési idő kifejezi, hogy egy adott gazdasági eseményt hány másodperc alatt lehet rögzíteni. Természetesen ez egy specifikus mutató, ezért itt külön kell bontani az adott területen rögzítendő feladatokra. (Például: banki tétel rögzítése, pénztári tétel rögzítése, kipontozás, stb.) Azonban nem csak ettől függ a rögzítési idő, hanem a rögzítő képességeitől és a hardver jellegétől is. Ezért ez a mutató egy hozzávetőleges értéket képes csak adni. A mutató értékének meghatározása úgy történik, hogy a könyvelőprogramot ismerő, átlagos képességekkel rendelkező könyvelő rögzíti a tételt és az általa teljesített érték kerül bemutatásra.

<i>Megnevezés</i>	<i>MENU 0</i>	<i>RLB-60</i>
Pénztári tétel $R_{idő}$	14 sec	15 sec
Banki tétel $R_{idő}$	10 sec	10 sec
Kipontozás $R_{idő}$	19 sec	14 sec

8. számú táblázat: A MENU 0 és az RLB-60 rendszerbeli rögzítési idők

(Megjegyzés: Pénztári tételnél egyszerű ÁFÁ-s anyagbeszerzés, Banki tételnél bankköltség, kipontozásnál szállító kiegyenlítése került alapul vételül.)

Készíthető kimutatások (listák) száma (jele: L_{kim})

Ahogy a nevéből is ered azon listák illetve outputok száma, amelyet a program készíteni képes. Ezen mutató értékében figyelmen kívül kell hagyni a kiinduló listából szűrés révén létrejött listákat, és azokat a listákat is, amely ugyanazt az adatot tartalmazza, csak más sorrendben, más rendezettséggel (Például: törzsadat lista kódonként és törzsadat lista megnevezésenként egy listának számít) Továbbá figyelmen kívül kell hagyni az output megjelenési formáját is, ha egyébként ugyanazon adattartalommal bír. Itt is a pénzügyi alrendszer által készíthető outputok kerülnek bemutatásra (részletei a 9. számú mellékletben):

MENU 0 $L_{kim} = 14$

RLB-60 $L_{kim} = 18$

KOMPLEX PONTOZÁS

Mielőtt döntenék egy számviteli program megvásárlásáról, célszerű döntésünket a komplex pontozással is alátámasztani. A komplex pontozás egy olyan elemző eljárás, amelyben olyan szempontokat értékelünk, amelyek forintban illetve egyéb természetes mértékegységben nem mérhetők. Ez az eljárás csak két vagy több számviteli program közüli választást segíti, nem pedig egy rendszer jellemzésére szolgál. Az elemző eljárás során a különféle értékelendő szempontok mellé (fontosságuk alapján) állandó súlyokat rendelünk. A különféle rendszereket valamilyen (például 0-10-ig terjedő) skálán a különféle szempontok szerint egy team (vagy egy szakértő) értékeli. A súlyok és a kapott pontszámok szorzatát elosztva a súlyok összegével kapjuk az adott rendszer szubjektív értékét. Ez alapján rangsorolni lehet a rendszereket.

Egy példa a komplex pontozás alkalmazására a pénzügyi alrendszerrel kapcsolatban:

<i>Értékelési szempont</i>	<i>Súlyok</i>	<i>RLB-60</i>	<i>MENU 0</i>
Adat ellenőrzés már bevitelkor	4	5	2
Visszakeresési lehetőség	5	4	4
Felhasználóbarát kezelés	8	7	6
Több nyelv	1	0	3
Pénzügyi tervezés segítése	3	0	0
Más rendszerhez illeszthetőség	4	0	0
Jogkövetés a pénzügyi alrendszerben	10	10	4
Exportálás és importálás lehetősége	8	5	2
Adatbeviteli eszközök csatlakoztathatósága	4	0	0
Referenciák	3	4	1
Törzsadatok teljessége	2	7	7
Listák használhatósága	5	8	7
Forgalmi adatok rögzítése	3	7	7
Összesen	60	5,38	3,47
Rangsor	-	1	2

9. számú táblázat: Példa a komplex pontozásra

Természetesen annak is meg van a lehetősége, hogy a mutatókat csoportba rendezve értékeljük. A lényeg az, hogy próbáljunk meg olyan értékelési szempontokat választani, amelyek effektíven meg is jelennek a rendszer alkalmazása, bevezetése során.

JELÉNÉRTÉK SZÁMÍTÁSON ALAPULÓ MUTATÓK

Ebbe a csoportba azon mutatók tartoznak, amelyek a pénzügyekben megismert jelenérték számításra vezethetők vissza.

Pénzügyi alrendszer számított ára (jele $P_{\text{ár}}$)

Az ár önmagában nem lehet jellemzője csak egy teljes rendszernek, ezért ezt kombinálni szükséges a szakdolgozat elején bemutatott hierarchikus renddel. Fontos, hogy két (vagy több) rendszer összehasonlításakor ugyanazon hierarchikus rendet kell alkalmazni. Így alakult ki a mutató, melynek számítása:

$$P_{\text{ár}} = \text{program vételára} * \frac{n - \text{pénzügyi alrendszer foka}}{\sum_{l=0}^n \text{fokok sorszáma}} * \lambda$$

ahol

- n = a könyvelőprogram hierarchikus rendszerben betöltött foka. (Üres hierarchikus fok esetében az értéke az elért legmagasabb fok, de ekkor ahhoz a fokhoz, amelynek jellemzőjével (jellemzőivel) nem rendelkezik a rendszer, számításakor hozzá kell adni 1-et, és a mutató nevezőjéből el kell vonni 2-t.)
- λ = ha a pénzügyi alrendszer önálló fokként szerepel értéke 1, ha a számviteli alrendszerrel együtt, akkor értéke 0,45, ha más alrendszerrel együtt, akkor értéke 0 és 1 közötti érték saját meghatározásunk alapján.

MENU 0 $P_{\text{ár}} = 81\,000$ Ft (27%-a a bruttó vételárnak)

RLB-60 $P_{\text{ár}} = 13\,500$ Ft (22,5%-a a bruttó vételárnak)

Ez azt jelenti, hogy a program teljes vételárából a saját fontossági sorrendemet figyelembe véve, hány forintba kerül a pénzügyi alrendszer, ha annak ára egyébként külön nincs meghatározva.

Nettó jelenértékű ráfordítás (Net Present Cost = NPC)

Ennek a mutatónak az a lényege, hogy a belátható időn belül a pénzügyi alrendszerre fordított összegek mekkora jelenértékű ráfordításnak felelnek meg. A pénzügyi alrendszerre fordított összegekben a vételáron és a frissítési díjakon kívül más nem kerülhet. Képlete:

$$NPC = P_{\text{ár}} + \sum_{l=1}^t \frac{\text{ráfordítás folyó áron } t. \text{ évben}}{(1+r)^t}$$

$P_{\text{ár}}$ = pénzügyi alrendszer számított ára

r = inflációs ráta várható értéke

t = belátható évek egyike

Ráfordítás folyó áron t . évben értéke: a frissítési díj adott (t -edik) évben pénzügyi alrendszerre eső része.

6%-os inflációval, frissítési díj pénzügyi alrendszerre eső 22,5% illetve 27%-os várható részével, 5 éves belátható periódussal számolva

$$\text{MENU 0 NPC} = 81\,000 \text{ Ft} + 0 \text{ Ft} = 81\,000 \text{ Ft}$$

$$\text{RLB-60 NPC} = 13\,500 \text{ Ft} + 11\,373 \text{ Ft} = 24\,873 \text{ Ft}$$

Ez azt jelenti, hogy az RLB-60 program hosszabb távon megéri számunkra, mert kevesebb ráfordítást igényel mai értéken, mint a MENU 0.

Számos más mutató is számítható illetve kialakítható a pénzügyi alrendszer értékelésére, függetlenül attól, hogy azt milyen vállalkozás fogja használni. Például: műveletek száma rögzítéskor (képeségi mutató kategória), azon személyek száma, akik a rendszerben egy időben képesek dolgozni (képeségi mutató kategória), lekérdezési sebesség (képeségi mutató kategória), stb.

Ezen alfejezettel az volt a céloom, hogy

- azokban, akik valamilyen könyvelői programot használnak, gondolatokat ébresszek rendszerük jellemzőinek feltérképezéséhez
- összehasonlíthatóvá váljon a két vizsgált pénzügyi alrendszer
- kapcsolatot teremtsék a szakdolgozatom eleje és vége között a hierarchikus fokokban illetve az integrált és szigetrendszer jellemzőinek értékelésében
- végül be tudjam mutatni, hogy ténylegesen a szigetrendszer az, amely egy modern számviteli rendszer jellemzőjeként már nem kellene, hogy megjelenjen napjainkban.

5. fejezet

Összefoglalás

Szakedolgozatomban törekedtem arra, hogy egy szigetrendszer és egy integrált rendszer pénzügyi alrendszerét összehasonlítsam, annak előnyeit és hátrányait bemutatva számviteli-, pénzügyi- és informatikai- megközelítésben. Fontosnak tartottam, hogy olyan önálló gondolatokat is vigyek dolgozatomba, mint a számviteli rendszerek feladatainak hierarchikus rendbe foglalása, amelyet hierarchikus fokként fogalmaztam meg, valamint az ezt az értékelési rendszert felhasználó mutatók kidolgozása, amely a különféle könyvelési programok további értékeléséhez felhasználható. Mindezek mellett olyan szakirodalmi háttérrel kellett találnom, amely a téma feldolgozását segíti és kevésbé elavult, használható.

Fontosnak tartom továbbá megemlíteni, hogy a téma fontosságát és aktualitását jelzi, hogy mindennapi életünket, így a vállalkozások életének minden napját is behálózza a különféle adótörvények alkalmazása és az adótörvények változásainak figyelemmel kísérése. Volt szerencsém megtapasztalni, hogy a korábbi évek gyakorlatától eltérően, egy adóéven belül (2006. évi naptári év) többször történt adójogszabály változtatás, mint az elmúlt 10 évben valaha. Az adójogszabályok végrehajtási oldalról történő megközelítése az, amelyet ezen szakedolgozatban fontosnak tartottam megemlíteni, így különösen az ÁFA, társasági adó, különadó, egyszerűsített vállalkozói adó, stb.

Fent leírtakat, pedig mikrovállalkozási szinten elemeztem, hiszen igen nagy volumenben vannak jelen Magyarországon is, így fontosak a gazdasági élet számára is. A bevezetőben leírtakhoz azonban annyit fűznék még hozzá, hogy a mikrovállalkozásokat nem csak a létszám (0-9 fő), hanem az árbevétel (maximum 2 millió EUR) és a mérlegfőösszeg (maximum 2 millió EUR) is jellemzi.

Végezetül, szeretném megköszönni valamennyi tanáromnak, konzulensemnek az odaadó és lelkiismeretes munkát, amelyet e három és fél év alatt a főiskolán tapasztaltam. Remélem, hogy munkájuk a közvetkező évfolyamoknak is a hasznára válik, ahogy nekem is. Köszönöm!

Irodalomjegyzék:

Szakkönyvek

- Illés Ivánné dr. Társaságok pénzügyei
Saldo kiadó 2002.
- Jánosa A.- Paál É. Számvitelszervezés és vezetés II.
Perfekt kiadó 2001.
- Dr. Körmendi L.- Dr.Tóth A. A controlling elmélete és gyakorlata
Perfekt kiadó 2006.
- Sándor Lászlóné dr. Termelő-szolgáltató tevékenységek elemzése és ellenőrzése
BGF-PSZFK 2001.
- Sztanó I.- Vörös M. Számviteli alapismeretek 2001.
Saldo kiadó 2001.
- Újváriné dr. Melich K. Gazdasági informatika (2.) Szöveggyűjtemény
BGF-PSZFK 1999.
- Fehér Kálmán Gábor Kereskedelmi cégek számviteli politikája és számlarendje
Italian Glamour Kft, 2006.

Törvényi háttér:

1992. évi LXXIV. törvény az általános forgalmi adóról
1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
2000. évi C. törvény a számvitelről
2002. évi XLIII. törvény az egyszerűsített vállalkozói adóról
2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről
2006. évi IV törvény a gazdasági társaságokról
2006. évi LIX. törvény az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról

Szaklapok

HVG különszám ADÓ 2007
2006. december

HVG különszám ADÓ/TB
2006. július

HVG különszám Cégjog
2006. május

Internetes oldalak

www.apeh.hu

www.forintsoft.hu (A MENU 0 rendszert készítőinek honlapja)

www.ksh.hu

www.kulcssoft.hu

www.rlb.hu (Az RLB-60 rendszert készítőinek honlapja)

Ábrajegyzék:

1. számú táblázat: Vállalkozások száma és megoszlása a foglalkoztatottak számának tükrében 2006. júliusában Magyarországon (Forrás: www.ksh.hu)
2. számú táblázat: A MENU 0 és az RLB-60 könyvviteli rendszerek összehasonlítása
3. számú táblázat: Példák üres (x-edik) fokokra
4. számú táblázat: A MENU 0 törzsadatai
5. számú táblázat: Az RLB-60 törzsadatai
6. számú táblázat: Néhány kiemelt adónem és kiutalási igény
7. számú táblázat: Néhány a vállalkozások által benyújtandó kiemelt adatszolgáltatás
8. számú táblázat: A MENU 0 és az RLB-60 rendszerbeli rögzítési idők
9. számú táblázat: Példa a komplex pontozásra
- I. számú ábra: A számviteli információs rendszer működési váza
- II. számú ábra: Pénzügyi alrendszer helye a számviteli rendszerben
- III. számú ábra: A pénzügyi alrendszer és az értékesítési alrendszer feladatai
- IV. számú ábra: Pénzügyi alrendszer adatáramlása
- V. számú ábra: MENU 0 képernyő váza a szállító számlák rögzítéséhez
- VI. számú ábra: Az RLB-60 képernyő váza a partner számla rögzítéséhez

Mellékletek:

1. számú melléklet: Partnertörzs lista vázlatai
2. számú melléklet: Részletes partnerenkénti lista vázlatai
3. számú melléklet: Egyenlegközlő levelek vázlatai
4. számú melléklet: Banki forgalmi adatok listájának vázlatai
5. számú melléklet: Egy pénztárelszámolás sematikus ábrája
6. számú melléklet: Pénztárjelentés vázlatai
7. számú melléklet: Pénztárbizonylatok vázlatai
8. számú melléklet: ÁFA lista vázlatai
9. számú melléklet: MENU 0 és az RLB-60 számviteli rendszer pénzügyi alrendszerének outputjai

*Partnertörzs lista vázlatai***MENU 0**

Gezemice Kft

2006. 12.15

1. oldal

VEVŐK ADATAI 2006.

Kód	Név	Cím, bankszámla, telefon, adószám	Fők. sz.
1	Első Bt.	1011 Budapest, Kő utca 3. Banksz.: 11701011-123454678 Telefon: 06-1/333-5566 Adószám: 12345678-2-42	441
2	Második Kft	1021 Budapest, Ó utca 39. Banksz.: 11702021-87654321 Telefon: 06-1/322-3344 Adószám: 12356789-2-41	441
3	Harmadik KKT	1033 Budapest, Váci út 496. Banksz.: 11912345-98765432 Telefon: 06-30/234-5678 Adószám: 12567894-2-41	441

RLB-60**PARTNEREK LISTÁJA**

Gezemice Kft – 2006

Név: Első Bt	Adószám. 12345678-2-41	1
Cím: 1011 Budapest, Kő utca 3.	Bank: OTP Bank	
Tel/Fax: 06-1/333-5566	Bank számlaszám: 11701011-12345678	
Név: Második Kft	Adószám. 12356789-2-41	2
Cím: 1021 Budapest, Ó utca 39.	Bank: OTP Bank	
Tel/Fax: 06-1/322-3344	Bank számlaszám: 11702021-87654321	
Név: Harmadik KKT	Adószám. 12567894-2-41	3
Cím: 1033 Budapest, Váci út 496.	Bank: CIB Bank	
Tel/Fax: 06-30/234-5678	Bank számlaszám: 11912345-98765432	

Részletes partnerenkénti lista vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft

1. oldal

KIMENŐ SZÁMLÁK 2006

2006. 01. 01 – 2006. 12- 31

Bizonylat szám	Teljesítés	Kibocsátás.	Esedékesség.	Végösszeg	Pénzügyi teljesítés Dátum	Bizonylat szám	Összeg
Első Bt							
123456	2006.10.20.	2006.10.20.	2006.11.02.	24 000 Ft	2006.11.15.	26/2006	12 500 Ft
123459	2006.10.30.	2006.10.29.	2006.11.15.	60.000 Ft			
123469	2006.11.05.	2006.11.05.	2006.11.19.	48 000 Ft	2006.11.15.	26/2006	48 000 Ft
Összesen				132 000 Ft			60 500 Ft
Egyenleg:				71 500 Ft			

Második Kft

987654	2006.11.06.	2006.11.06.	2006.11.19.	4 800 Ft			
Összesen				4 800 Ft			
Egyenleg:				4 800 Ft			

RLB-60

PÉNZÜGYI NYILVÁNTARTÁS										Gezemice Kft - 2006			
Partner neve											2006. 01. 01 – 2006. 12. 31		
Napló sorszám	Bizonylat szám	Kelt	Telj.	Fiz. Hat.	Fiz. Mód	Megjegyzés	Nettó	ÁFA	Bruttó	Rendezve			
Első Bt													
P2/00001	123456	2006.10.20.	2006.10.20.	2006.11.02.	Átutalás	Anyagbeszerzés	20 000 Ft	4 000 Ft	24 000 Ft	12 500 Ft			
P2/00098	123459	2006.10.29.	2006.10.30.	2006.11.15.	Átutalás	Anyagbeszerzés	50 000 Ft	10 000 Ft	60.000 Ft				
P2/00104	123469	2006.11.05.	2006.11.05.	2006.11.19.	Átutalás	Anyagbeszerzés	40 000 Ft	8 000 Ft	48 000 Ft	48 000 Ft			
Összesen:							110 000 Ft	22 000 Ft	132 000 Ft	60 500 Ft			
Rendezetlen:											71 500 Ft		
Második Kft													
P2/00109	987654	2006.11.06.	2006.11.06.	2006.11.19.	Átutalás	Internet	4 000 Ft	800 Ft	4 800 Ft				
Összesen:							4 000 Ft	800 Ft	4 800 Ft				
Rendezetlen:											4 800 Ft		

Egyenlegközlő levelek vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft
1111 Budapest, Ó utca 3.
Adószám: 12945678-2-41
Telefon: 06-1/223-3-223

Első Bt.
1011 Budapest, Kő utca 3.

Tárgy: Egyenlegközlés

Tisztelt Partnerünk!

Értesítjük Önöket, hogy 2006. 12. 31-én nyilvántartásunk szerint folyószámlájuk tartozást mutat. A tartozás részletezése a következő:

Bizonylat szám	Teljesítés	Kibocsátás	Esedékesség	Számla összege	Fennálló tartozás
123456	2006.10.20	2006.10.20.	2006.11.02.	24 000 Ft	11 500 Ft
123459	2006.10.30.	2006.10.29	2006.11.15.	60.000 Ft	60 000 Ft
Összesen:					71 500 Ft

Kérjük a kimutatást átvizsgálni. HA eltérést tapasztalnak, azt szíveskedjék jelezni. Amennyiben 15 napon belül visszajelzés nem érkezik, követelésünket a fenti összegben fenntartjuk és könyveinkben ennek megfelelően mutatjuk ki.

Budapest, 2007. január 20.

.....

RLB-60

Gezemice Kft
1111 Budapest, Ó utca 3.
Adószám: 12945678-2-41
Telefon: 06-1/223-3-223

EGYENLEGKÖZLŐ LEVÉL

Első Bt.
1011 Budapest, Kő utca 3.

Tisztelt Partnerünk!

Értesítjük Önöket, hogy folyószámlájukon 2006. december. 31-én az alábbi egyenlegeket tarjuk nyilván. A lista a 2006. évben kibocsátott bizonylatokat és azok rendezését tartalmazza:

Bizonylat szám	Teljesítés	Kibocsátás	Esedékesség	Számla összege	Fennálló tartozás
123456	2006.10.20	2006.10.20.	2006.11.02.	24 000 Ft	11 500 Ft
123459	2006.10.30.	2006.10.29	2006.11.15.	60.000 Ft	60 000 Ft
Összesen:					71 500 Ft

Ha a fenti egyenleg nem egyezik meg az Önök nyilvántartásával, kérjük postafordultával jelezzék, ellenkező esetben az általunk közölt egyenleget elfogadottnak tekintjük!

Budapest, 2007. január 20.

.....

Banki forgalmi adatok listájának vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft - 2006

1. oldal

BANKNAPLÓ 2006.

Dátum: 2006. 01. 01 – 2006. 12. 31

Sorszám	Dátum Megnevezés	Biz. sz.	Főkönyvi számla		Összeg	ÁFA
2/1	2006.11.15 Vevő kiegyenlítés	26/2006	3841 311	T K	12 500 Ft 12 500 Ft	
2/2	2006.11.15. Vevő kiegyenlítés	26/2006.	3841 311	T K	48 000 Ft 48 000 Ft	
2/3	2006.12.31. Bankköltség	27/2006	3841 532	K T	12 000 Ft 12 000 Ft	
2. napló összesen:				T	72 500 Ft	
				K	72 500 Ft	

RLB-60**BANKNAPLÓ**

Gezemice Kft - 2006

2006. 01. 01 – 2006. 12. 31

Napló sorszám	Főkönyvi szám	Kelt	Bizonylat szám	B/K	Munkaszám	Partner/Megjegyzés	Nettó	ÁFA	Bruttó
B2/00001	3841	2006.11.15.	26/2006	B		Vevő kiegyenlítése	12 500 Ft		12 500 Ft
B2/00002	3841	2006.11.15.	26/2006.	B		Vevő kiegyenlítése	48 000 Ft		48 000 Ft
B2/00003	3841	2006.12.31.	27/2006	K		Bankköltség	12 000 Ft		12 000 Ft
Összesen:							48 500 Ft		48 500 Ft

1. oldal

2006. 12. 31.

Egy pénztárelszámolás sematikus ábrája

Gezemice Kft			
1111 Budapest, Ó utca 3.			
Adószám: 12945678-2-41		Napi zárás száma: Z 189	
PÉNZTÁRELSZÁMOLÁS			
2006. év	december hó	8. nap	
Összegzőmű záró állása :		8 149 755 Ft	
Összegzőmű nyitó állása :		8 149 755 Ft	
Pénztárgép szerinti bevétel (Záró állás - Nyitó állás)		- Ft	
Bankkártyás fizetés			
Nettó összeg	ÁFA összege	ÁFA kulcs	- Ft
- Ft	- Ft	20%	- Ft
- Ft	- Ft	5%	- Ft
- Ft	- Ft	Mentes	- Ft
Leltár szerinti pénzkészlet a kasszában		- Ft	
HIÁNY (-) / TÖBBLET (+)		- Ft	
Bevételek :			
Nettó összeg	ÁFA összege	ÁFA kulcs	- Ft
- Ft	- Ft	20%	- Ft
- Ft	- Ft	5%	- Ft
- Ft	- Ft	Mentes	- Ft
Mellékelt bizonylat : 2 db		Pénztáros:	
Kontírozás:			
T 312 - K 911	Nettó árbevétel (20%-os ÁFÁ-s)	- Ft	
T 312 - K 467	20%-os ÁFA	- Ft	
T 312 - K 911	Nettó árbevétel (5%-os ÁFÁ-s)	- Ft	
T 312 - K 467	5%-os ÁFA	- Ft	
T 312 - K 911	ÁFA-mentes árbevétel	- Ft	
T 3811 - K 911	Nettó árbevétel (20%-os ÁFÁ-s)	- Ft	
T 3811 - K 467	20%-os ÁFA	- Ft	
T 3811 - K 911	Nettó árbevétel (5%-os ÁFÁ-s)	- Ft	
T 3811 - K 467	5%-os ÁFA	- Ft	
T 3811 - K 911	ÁFA-mentes árbevétel	- Ft	
T 863 - K 3811	Leltárhiány	- Ft	
T 3811 - K 989	Leltártöbblet	- Ft	

Pénztárjelentések vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft

Időszaki pénztárjelentés

Dátum: 2006.12.01-2006.12.31

Sor szám	Napló	Be, Kifiz napja	Biz. sz.	Szöveg	Bevétel	Kiadás
1	3/1	2006.12.01..	1/2562	Értékesítés	20 000 Ft	
2	3/2	2006.12.08	BÉR12/2006	Bérfizetés		15 000 Ft
3.	3/3	2006.12.11.	56789	Anyagbesz.		2 000 Ft
4.	3/4	2006.12.17	1/2563	Értékesítés	80 000 Ft	
5	3/5	2006.12.22.	563589	Beruházás		78 000 Ft
				Forg/Átvitel	100 000 Ft	95 000 Ft
				Kezdő	8 000 Ft	xxxxxxxx
				Záró	xxxxxxxx	13 000 Ft
				Összesen:	108 000 Ft	108 000 Ft

RLB-60**Pénztárjelentés**

2006.12.01-2006.12.31

Gezemice Kft – 2006

Sorszám	Dátum	Partner	Megjegyzés	Bevétel	Kiadás	Záró
P/00098	2006.12.01..	Első Bt	Értékesítés	20 000 Ft		28 000 Ft
P/00099	2006.12.08	Kiss Géza	Bérfizetés		15 000 Ft	13 000 Ft
P/00100	2006.12.11.	Nono Bt	Anyagbesz.		2 000 Ft	11 000 Ft
P/00101	2006.12.17	Első Bt	Értékesítés	80 000 Ft		91 000 Ft
P/00102	2006.12.22.	Nane Kft	Beruházás		78 000 Ft	13 000 Ft
			Forgalom	100 000 Ft	95 000 Ft	
			Nyitó	8 000 Ft		
			Záró		13 000 Ft	
				108 000 Ft	108 000 Ft	

Pénztárbizonylatok vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft					
Bevételi pénztárbizonylat					
Sorszám: 3/1		Biz. szám: 1/1562		Kelet: 2006.12.01.	
Első Bt		által/megbízásából kifizetett			
20 000 Ft, azaz húszezer forintot az alábbiak szerint kell bevételezni					
Főkönyvi számla	Szöveg				Összeg Ft
9111	Árbevétel				20 000
Kiállító	Ellenőr	Utalványozó	Melléklet	Össz.:	20 000
Könyvelő	Befizető aláírása		Személyi azonosítója	Pénztáros	

Gezemice Kft					
Kiadási pénztárbizonylat					
Sorszám: 3/2		Biz. szám: BÉR12/2006		Kelet: 2006.12.08.	
Pénztár fizessen az alábbiak szerint:		Kiss Géza			
15 000 Ft, azaz tizenötezer forintot					
Főkönyvi számla	Szöveg				Összeg Ft
471	Jövedelemelszámolási számla				15 000
Kiállító	Ellenőr	Utalványozó	Melléklet	Össz.:	15 000
Könyvelő	Átvevő aláírása		Személyi azonosítója	Pénztáros	

*Pénztárbizonylatok vázlatai***RLB-60**

Gezemice Kft 1111 Budapest, Ó utca 3. 12945678-2-41		BEVÉTELI PÉNZTÁRBIZONYLAT Pénztár számla	
		Dátum: 2006.12.01 Biz. szám: P/00098	
Összeg rendeltetése:		Értékesítés	
Hivatkozás (eredeti bizonylat szám):	1/1562		
Befizető:		Első Bt.	
Összeg:		20 000 Ft	
Azaz		húszezer 00/100 Forint	
Befizető aláírása	Utalványozta	Ellenőrizte	Pénztáros

Gezemice Kft 1111 Budapest, Ó utca 3. 12945678-2-41		KIADÁSI PÉNZTÁRBIZONYLAT Pénztár számla	
		Dátum: 2006.12.08 Biz. szám: P/00099	
Összeg rendeltetése:		Bérfizetés	
Hivatkozás (eredeti bizonylat szám):	BÉR 12/2006		
Befizető:		Kiss Géza	
Összeg:		15 000 Ft	
Azaz		tizenötezer 00/100 Forint	
Átvevő aláírása	Utalványozta	Ellenőrizte	Pénztáros

ÁFA lista vázlatai**MENU 0**

Gezemice Kft

Felszámított ÁFA kimutatás

Időszak: 2006.12.01-2006.12.31.

Napló sorsz.	Számla		Megnevezés	20%		15%		Végösszeg
	Szám	Teljesítés Kibocsátás		alap	ÁFA	alap	ÁFA	
5/369	8620/12	2006.12.01. 2006.12.01.	Értékesítés	15 000 Ft	3 000 Ft			18 000 Ft
5/699	8652/12	2006.12.11. 2006.12.11.	Értékesítés	20 000 Ft	4 000 Ft			24 000 Ft
5/963	2020/8	2006.12.21. 2006.12.10.	Értékesítés	100 000 Ft	20 000 Ft			120 000 Ft
Összesen				135 000 Ft	27 000 Ft			162 000 Ft

Összes alap: 135 000 Ft

Összes ÁFA: 27 000 Ft

Gezemice Kft

Levonható ÁFA kimutatás

Időszak: 2006.12.01-2006.12.31.

Napló sorsz.	Számla		Megnevezés	20%		15%		Végösszeg
	Szám	Teljesítés Kibocsátás		alap	ÁFA	alap	ÁFA	
5/407	45698	2006.12.14. 2006.12.14.	Anyagbesz.	70 000 Ft	14 000 Ft			84 000 Ft
5/985	3546654	2006.12.18. 2006.12.18.	Könyvelés	30 000 Ft	6 000 Ft			36 000 Ft
Összesen				100 000 Ft	20 000 Ft			120 000 Ft

Összes alap: 100 000 Ft

Összes ÁFA: 20 000 Ft

RLB-60**ÁFA lista**

Gezemice Kft

Dátum szerinti szűkítés. 2006. 12.01-2006.12.31.

Napló sorszám	Dátum	Biz. szám	Partner	Szöveg	Msz.	B/K	Nettó	ÁFA	Bruttó
08. 20%-os kulcs alá tartozó értékesítés									
V8/00109	2006.12.01.	8620/12	Első Bt	Értékesítés		bev	15 000 Ft	3 000 Ft	18 000 Ft
V8/00113	2006.12.11.	8652/12	Második Kft	Értékesítés		bev	20 000 Ft	4 000 Ft	24 000 Ft
V8/00117	2006.12.21.	2020/8	Gizike Bt	Értékesítés		bev	100 000 Ft	20 000 Ft	120 000 Ft
Összesen							135 000 Ft	27 000 Ft	162 000 Ft
60. 20%-os kulcs alá tartozó termék, igénybe vett szolgáltatás után									
B0/00069	2006.12.14.	45698	Héthatár KKT	Anyagbeszerzés		kia	-70 000 Ft	-14 000 Ft	-84 000 Ft
B0/00077	2006.12.18.	3546654	42. Bt	Könyvelési díj		kia	-30 000 Ft	-6 000 Ft	-36 000 Ft
Összesen.							-100 000 Ft	-20 000 Ft	-120 000 Ft
Mindösszesen							35 000 Ft	7 000 Ft	42 000 Ft

1. oldal

2006. 12. 31.

A MENU 0 számviteli rendszer pénzügyi alrendszerének outputjai

<i>Sorszám</i>	<i>MENU 0</i>
1	Partnertörzs lista (vevő)
2	Partnertörzs lista (szállító)
3	Deviza törzs lista
4	Főkönyvi törzs lista
5	Árfolyam
6	Forgalmi adat lista
7	Egyenlegközlő levél
8	Fizetési felszólítás
9	Késedelmi kamat közlés
10	Pénztárbizonylatok
11	Pénztárjelentés
12	ÁFA lista
13	Járulékok listája
14	SZJA lista

Az RLB-60 számviteli rendszer pénzügyi alrendszerének outputjai

<i>Sorszám</i>	<i>RLB-60</i>
1	Vevő törzs lista
2	Szállító törzs lista
3	Főkönyvi törzs lista
4	Deviza törzs lista
5	Forgalmi adat lista
6	Egyenlegközlő levél (multifunkció)
7	Fizetési felszólítás (multifunkció)
8	Pénztárbizonylatok
9	Pénztárjelentés
10	ÁFA lista
11	ÁFA bevallás export fájl
12	Járulékok listája
13	Járulék bevallás export fájl
14	SZJA lista
15	SZJA bevallás export fájl
16	NYENYI export fájl
17	EMMA bevallás
18	Magánnyugdíjpénztári bevallás

NYILATKOZAT

Alulírott, Fehér Kálmán Gábor, nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomba foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját munkám eredményei.

Budapest, 2007. január 2.

Fehér Kálmán Gábor